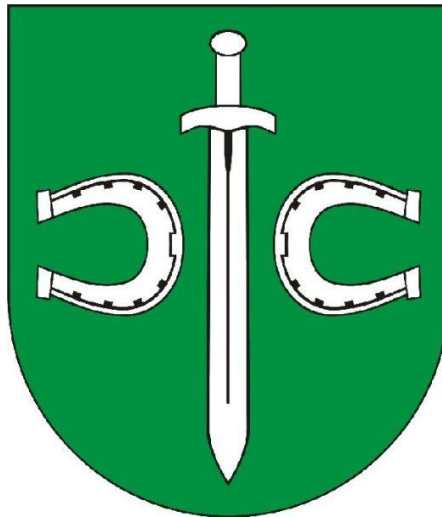

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023

Sierpień 2019

Zamawiający: Gmina Pruszcz
ul. Główna 33
86-120 Pruszcz

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl
Member of Grant Thornton International Ltd

Spis treści

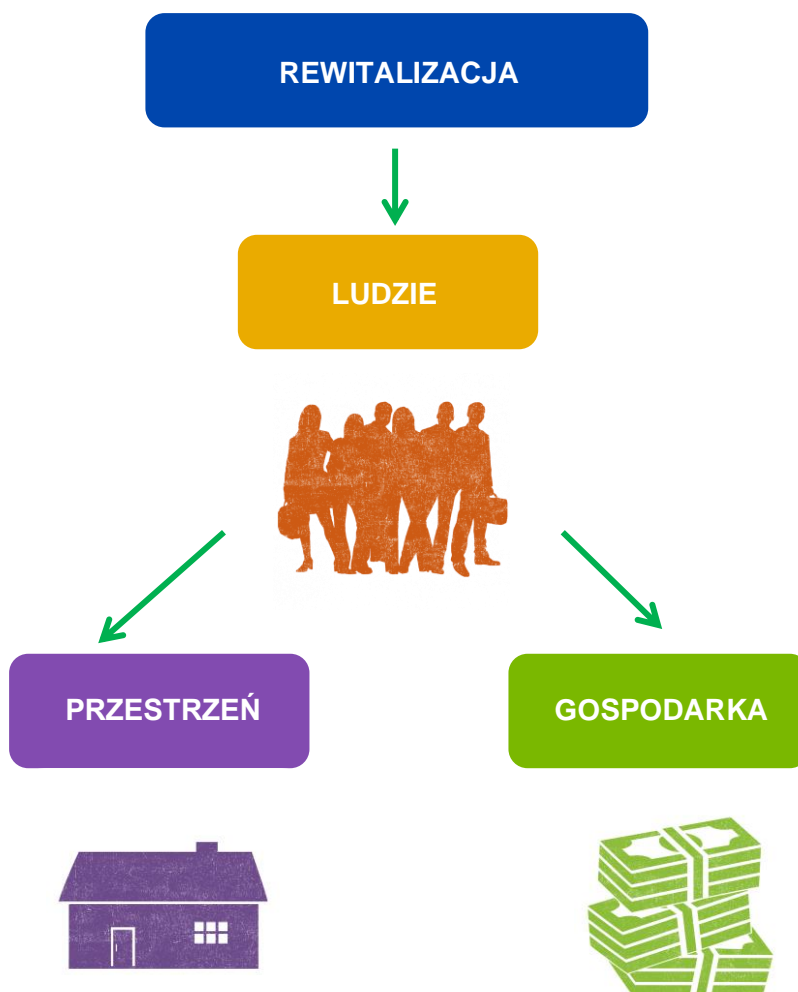
Wstęp	5
1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	10
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	11
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	13
2. Uproszczona diagnoza Gminy Pruszcz.....	14
2.1 Podział administracyjny i położenie geograficzne.....	15
2.2 Sfera społeczna.....	16
2.3 Sfera gospodarcza	16
2.4 Sfera infrastrukturalna	17
2.5 Wnioski	19
3. Obszar zdegradowany Gminy Pruszcz.....	20
4. Obszar rewitalizacji Gminy Pruszcz	28
5. Diagnoza obszaru rewitalizacji	32
5.1 Bagniewko	33
5.2 Topolno.....	37
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	43
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	45
8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	48
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	55
9.1 Formuła projektów zintegrowanych	56
9.2 Komplementarność przestrzenna i problemowa	59
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	60
9.4. Komplementarność źródeł finansowania.....	60
9.5 Komplementarność międzyokresowa	61
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	62
10.1 Partycypacja społeczna na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji	63
10.2 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	66
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	67
12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	70

13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian.....	73
13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań	74
13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	75
14. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii.....	77
14.1. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska	78
14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego	78

Wstęp

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja jest rozumiana jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz skoncentrowane terytorialnie. Koniecznym elementem właściwej rewitalizacji jest włączenie społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne. Aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, w tworzenie i wdrażanie programów rewitalizacji ma duży wpływ na skuteczność i powodzenie planowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Działania rewitalizacyjne prowadzone są na podstawie **programu rewitalizacji**, czyli wieloletniego programu działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem jest trwałe podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

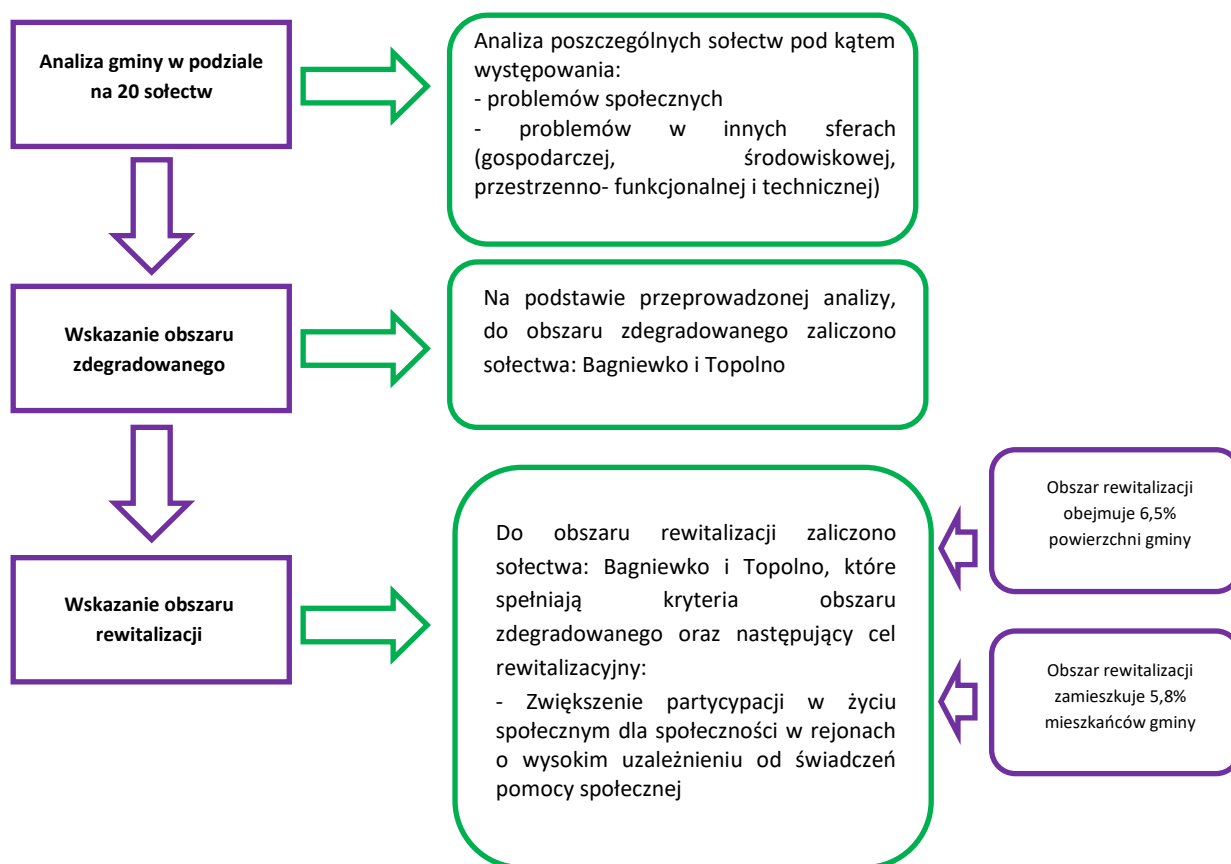
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina Pruszcz planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w gminie Pruszcz przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Pruszcz

Źródło: Opracowanie własne.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym
 - problemowym
 - proceduralno-instytucjonalnym
 - źródeł finansowania
- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pruszcz
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2016-2022
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego	

Źródło: *Opracowanie własne*

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym następujące priorytety, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacji przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Pruszcz została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla

	<p>których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich będą wspierane w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (działania infrastrukturalne), ▪ Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (działania społeczne). <p>W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
<p>Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Świeckiego</p>	<p>Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego stanowi zbiór wytycznych dotyczących postawionych celów, zadań i środków ich realizacji na podstawie specyfiki analizowanego obszaru.</p> <p>Wśród strategicznych celów Strategii ORSG należy wskazać:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ Rozwój przedsiębiorczości w regionie ▪ Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych i społecznych ▪ Rozwój konkurencyjnego i kreatywnego kapitału ludzkiego ▪ Ochrona dziedzictwa kulturowego ▪ Efektywne wykorzystanie i ochrona potencjałów środowiska przyrodniczego oraz racjonalny rozwój infrastruktury technicznej. <p>Niniejszy Program wpisuje się w powyższe i stanowi uszczegółowienie zapisów Strategii ORSG.</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pruszcz</p>	<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pruszcz, zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o <i>planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i>. Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pruszcz.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2016-2022</p>	<p>Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym obszary, cele i kierunki rozwoju. Stanowi narzędzie zmian struktury społeczno-ekonomicznej gminy. Zgodnie ze Strategią misją gminy Pruszcz jest integrować mieszkańców wokół wspólnych problemów i rozwijać się w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, gdzie zachowana jest stabilna równowaga pomiędzy zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnych, rozwojem gospodarki oraz ochroną środowiska.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój aktywnej i dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej, ▪ Poprawa standardu życia mieszkańców, ▪ Rozwój gospodarczy Gminy Pruszcz.
<p>Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”</p>	<p>Gmina Pruszcz wchodzi w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w Cel ogólny LSR 1.0 „Wzmocnienie rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru LGD do końca 2023 roku oraz Cel szczegółowy 1.2 „Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do końca 2023 roku.”</p> <p>Realizacja LPR przyczyni się do osiągnięcia następujących wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów; ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu; ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek); ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna; ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.

Źródło: Opracowanie własne

2. Uproszczona diagnoza Gminy Pruszcz

2.1 Podział administracyjny i położenie geograficzne

Gmina Pruszcz położona jest w centralnej części województwa kujawsko – pomorskiego w powiecie świeckim. Jest jedną z jedenastu gmin powiatu świeckiego i ma charakter wiejski. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 26 wsi, z których utworzono 20 sołectw.

Siedziba gminy – miejscowość Pruszcz, położona jest w odległości ok. 35 km od Bydgoszczy i ok. 70 od Torunia (stolic województwa) oraz ok. 24 km od Świecia nad Wisłą (siedziby władz powiatowych).

Mapa 1. Położenie Gminy Pruszcz na tle województwa i kraju

Źródło: www.pruszcz.pl

Gmina ma typowo rolniczy charakter. Lasy pokrywają niecałe 3% jej obszaru. Powierzchnia gminy wynosi 14 196 ha. Wschodni obszar gminy oraz niewielka część północnego fragmentu o łącznej powierzchni ponad 2000 ha objęte są ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134).

Przez obszar gminy przebiegają ważne w skali kraju, szlaki komunikacji kołowej i kolejowej, do których w szczególności należy zaliczyć:

- droga krajowa nr 5 (E – 261), relacji: Świecie nad Wisłą – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Lubawka (projektowana droga ekspresowa S5),
- droga wojewódzka nr 248, relacji: Zbrachlin – Topolno – Borówno - znaczenia strategicznego,
- linia kolejowa znaczenia państwowego nr 131 (C–E 65), relacji: Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Chorzów z dwoma stacjami kolejowymi w Pruszczu i Parlinie.
- linia kolejowa znaczenia regionalnego nr 201 Gdynia – Kościerzyna – Maksymilianowo – Bydgoszcz – Nowa Wieś Wielka, jednotorowa, niezelektryfikowana ze stacją w Serocku.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Jednocześnie gmina posiada gęstą sieć drogową w postaci 18 dróg powiatowych i 97 dróg gminnych zapewniających dobrą obsługę większości dużych miejscowości na obszarze gminy.

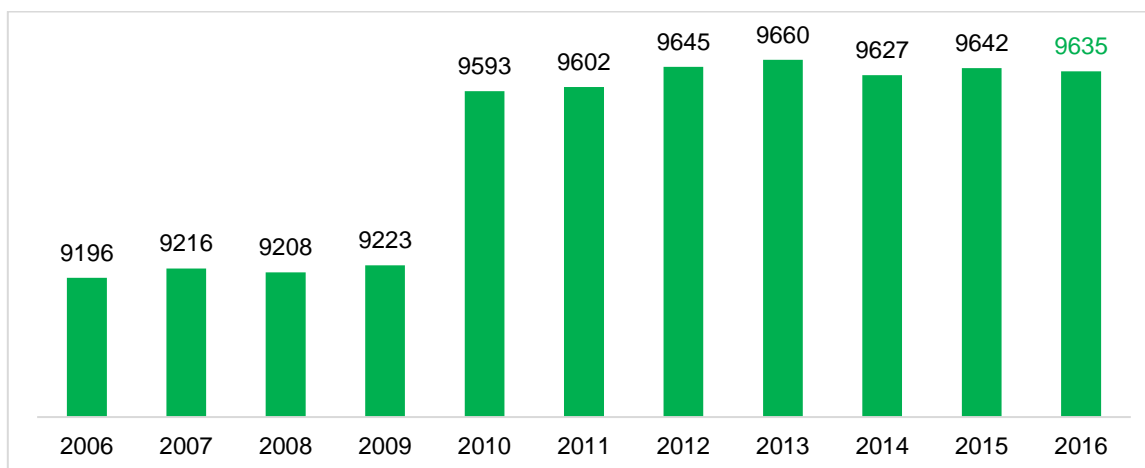
2.2 Sfera społeczna

Gmina Pruszcz w 2016 r. liczyła 9 635 mieszkańców, z czego 51% stanowiły kobiety. Struktura wiekowa mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 19,4% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym;
- 63,1% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym;
- 17,5% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

W latach 2006-2016 liczba mieszkańców wzrosła o 4,8%. Od roku 2010 liczba ludności w Gminie utrzymuje się na podobnym poziomie. Gwałtowny wzrost wartości w roku 2010 jest spowodowany korektą GUS wynikającą z przeprowadzonego NSP i nie jest wynikiem zwiększania się liczby mieszkańców Gminy.

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Pruszcz w podziale w latach 2006-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wg danych GUS w 2016 r. w Gminie Pruszcz urodziły się 104 osoby (w tym 41 mężczyzn i 63 kobiety). W tym samym roku odnotowano 105 zgonów (w tym 51 mężczyzn i 54 kobiety). Przyrost naturalny wyniósł -1.

Wg danych GUS w 2016 r. w Gminie Pruszcz zameldowało się 117 osób (w tym 53 mężczyzn i 64 kobiety). Wymeldowały się natomiast 104 osoby (w tym 39 mężczyzn i 65 kobiet). Saldo migracji ogółem wynosiło 13 osób.

2.3 Sfera gospodarcza

Wg danych WUP w 2016 r. liczba osób bezrobotnych w Gminie Pruszcz wynosiła 244 osoby, z czego 140 stanowiły kobiety. Osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (102 osoby) stanowiły aż 41,8% ogólnej liczby bezrobotnych w Gminie. Wśród bezrobotnych było 87 osób (35,7%)

bez kwalifikacji zawodowych i 53 osoby (21,7%) bez doświadczenia zawodowego. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił w Gminie 3,8%.

Wykres 2. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i WUP.

Wg danych GUS w 2016 r. w Gminie Pruszcz funkcjonowało 625 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Stanowiły one 11,3% spośród wszystkich 5516 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie świeckim. W porównaniu do roku 2012 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie wzrosła o 5,9%. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie wynosił 9,7.

Funkcjonujące na terenie Gminy Pruszcz podmioty gospodarcze, w większości mają charakter usługowy, produkcyjny lub przetwórczy. Gminę wyróżniają nowoczesne zakłady przetwórstwa mięsnego – producenci wędlin, których produkty cieszą się dobrą marką nie tylko na terenie gminy Pruszcz, ale również na obszarze całego kraju.

Obszar gminy Pruszcz to także miejsce prowadzenia szeroko zakrojonej działalności przez firmy będące producentami kotłów centralnego ogrzewania i automatycznych podajników paliwa oraz wsadu do tych kotłów w postaci surowca, stanowiącego alternatywne źródło energii, jakim są np. brykiety ze słomy. Na terenie gminy Pruszcz prężnie działają również firmy posiadające zezwolenie na utylizację i demontaż eternitu z dachów.

Gmina Pruszcz stwarza korzystne warunki potencjalnym inwestorom. Na terenie wsi Pruszcz znajduje się blisko 120 ha terenów przeznaczonych docelowo na inwestycje w zakresie działalności gospodarczej, tj. przetwórstwo rolno – spożywcze, usługi, jak również budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Drugim ważnym potencjalnie miejscem sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości na terenie gminy Pruszcz, jest obszar położony we wsi Parlin, przylegający bezpośrednio do linii kolejowej znaczenia państwowego Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Chorzów.

2.4 Sfera infrastrukturalna

W Gminie Pruszcz funkcjonują dwa przedszkola samorządowe i jeden punkt przedszkolny. Działają cztery szkoły podstawowe w Pruszczu, Serocku, Łowinku i Niewieście.

Zadania pomocy społecznej w Gminie Pruszcz wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu. W 2016 r. z pomocy społecznej w gminie korzystało 793 osób, czyli 8,1% mieszkańców ogółem.

Na terenie gminy funkcjonują także Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach oraz Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu.

Główną instytucją kultury w Gminie Pruszcz jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (GOKSiR) z siedzibą w Pruszczu. Ośrodek działa w wiejskich domach kultury w Łowinku i Serocku, w których funkcjonują koła zainteresowań, rozwijające amatorską twórczość zespołową i indywidualną w różnych dziedzinach. Na ich terenie organizowane są imprezy okolicznościowe i plenerowe. Ponadto w sali gimnastycznej w Pruszczu odbywają się zajęcia sportowe. Otwarta jest także kawiarnia dla wszystkich mieszkańców gminy.

Do najważniejszych kulturalno-oświatowych imprez okolicznościowych organizowanych przez GOKSiR w partnerstwie z Gminą Pruszcz oraz organizacjami pozarządowymi należą: Dni Gminy Pruszcz, Noc Świętojańska, Dożynki Gminne, Święto Pieczonego Ziemniaka, Piknik w Stuletnim Sadzie, Gminne Obchody Dni Strażaka, Przegląd Teatrów Ekologicznych „Eko-Teatr”, Turniej Piłki Nożnej o Puchar Pruszcza, Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy, Turniej Piłki Nożnej Oldboyów o Puchar Wójta Gminy Pruszcz, Deblowy Turniej Nocny Tenisa Stołowego im. Andrzeja Jońca.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służą istniejące na jej terenie obiekty rekreacyjno-sportowe. Należą do nich: stadion Sportowy LKS „Start” Pruszcz, stadion sportowy LKS „Pomorzanin” Serock, sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Serocku, mała sala gimnastyczna przy budynku szkoły w Zbrachlinie, mała sala gimnastyczna w GOKSiR w Pruszczu oraz trzy boiska wiejskie.

Instytucją, która prowadzi w gminie działalność kulturalną jest także: Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu i jej filia w Serocku. Ponadto na terenie Gminy działa kilkanaście organizacji pozarządowych.

Wg danych GUS na 31.12.2016 r. Gmina Pruszcz jest zwodociągowana w 99,8%. Wodę pobieraną ze studni głębinowych uzdatniają trzy stacje uzdatniania wody znajdujące się w Pruszczu, Topolnie i w Serocku. Sieć wodociągowa Gminy Pruszcz liczy blisko 267,3 km, a ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania kształtuje się na poziomie 2 174 szt. Wydajności istniejących wodociągów są wystarczające jednakże z uwagi na ok. 30 lat eksploatacji niektórych odcinków wymaga częściowych remontów.

Wg danych GUS na 31.12.2016 r. Gmina Pruszcz skanalizowana jest w ok. 38,5% pozostały odsetek stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe czasowo opróżniane. Ogólna długość kanalizacji sanitarnej w Gminie Pruszcz wynosi około 35,5 km. Kanalizację sanitarną wybudowano jako układ kanalizacji grawitacyjnej przepompowywanej przez przepompownie ścieków oraz tłocznie, które zastosowano w obszarach zwartej zabudowy. Do sieci kanalizacji sanitarnej jest podłączonych 721 nieruchomości. Na terenie gminy Pruszcz funkcjonują

dwie oczyszczalnie ścieków w Pruszczu i Luszkowie. Na terenie gminy Pruszcz funkcjonuje 175 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Pruszcz obejmuje 100% nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy tj. ok. 2 452 gospodarstw domowych, z czego 2 333 gospodarstw prowadzi segregację odpadów komunalnych (stan na dzień 29.12.2015 r. wg danych UG).

Na terenie Gminy brakuje ścieżek rowerowych. W niewielkim stopniu wykorzystuje się też odnawialne źródła energii.

2.5 Wnioski

Sfera społeczna: Gminę Pruszcz zamieszkuje 9 635 osób. Od roku 2010 liczba ludności utrzymuje się na podobnym poziomie. Gminę cechuje ujemny przyrost naturalny (-1) i dodatnie saldo migracji (+13). Wg danych WUP w 2016 r. liczba osób bezrobotnych w Gminie Pruszcz wynosiła 244 osoby. Osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (102 osoby) stanowiły 41,8% ogólnej liczby bezrobotnych w Gminie. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił w Gminie 4%. Bezrobocie jest jednym z powodów dla których mieszkańcy korzystają z pomocy społecznej. W Gminie korzysta z niej 793 osób, czyli 8,1% mieszkańców ogółem. Na terenie Gminy funkcjonują przedszkola i szkoły podstawowe. Brakuje jednak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 oraz placówek kształcenia na poziomie ponadpodstawowym. Brakuje także placówki świadczącej dzienną opiekę dla osób starszych.

W sferze gospodarczej: Dominującą funkcją gminy jest funkcja rolnicza, a strukturze użytków gruntowych przeważają użytki rolne. Na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie przypada 9,7 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (w powiecie wskaźnik wynosi 8,8). Pozytywnym aspektem jest fakt, że w ostatnich latach liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie rośnie.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej: Gmina Pruszcz położona jest w centralnej części województwa kujawsko – pomorskiego. Cechuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym. Siedziba gminy – miejscowość Pruszcz, położona jest w odległości ok. 35 km od Bydgoszczy i ok. 70 od Torunia (stolicy województwa) oraz ok. 24 km od Świecia nad Wisłą (siedziby władz powiatowych). Przez obszar gminy przebiegają ważne w skali kraju, szlaki komunikacji kołowej i kolejowej. Posiada rozwiniętą sieć dróg, jednak część z nich wymaga remontu i modernizacji. Gmina jest bardzo dobrze zwodociągowana i posiada wysoko rozwinięty system gospodarowania odpadami. Na jej terenie występuje jednak niewielka liczba przydomowych oczyszczalni ścieków. Brakuje także ścieżek rowerowych. W niewielkim stopniu wykorzystuje się też odnawialne źródła energii.

3. Obszar zdegradowany Gminy Pruszcz

Obszarem zdegradowanym w gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic¹.

Obszar zdegradowany w gminie Pruszcz został wyznaczony zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o wskaźniki określone na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich.

Obszar gminy podzielono na 20 sołectw dla których przeprowadzono diagnozę mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego:

1. Bagniewko	11. Mirowice
2. Brzeźno	12. Niewieścín
3. Cieleşzyn	13. Parlin
4. Gołuszyce	14. Pruszcz
5. Grabówko	15. Rudki
6. Luskówko	16. Serock
7. Łaszewo	17. Topolno
8. Łowin	18. Wałdowo
9. Łowinek	19. Zawada
10. Małocieczowo	20. Zbrachlin

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze gminy Pruszcz nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania stanu kryzysowego. Sołectwa podzielono na trzy następujące grupy, biorąc pod uwagę ich powierzchnię:

- Sołectwa **o powierzchni do 400 ha**: Cieleşzyn, Łowin, Pralin, Zbrachlin;
- Sołectwa **o powierzchni od 400 ha do 500 ha**: Bagniewko, Brzeźno, Łowinek, Małocieczowo, Serock, Topolno, Wałdowo, Zawada;
- Sołectwa **o powierzchni powyżej 500 ha**: Gołuszyce, Grabówko, Luskówko, Łaszewo, Mirowice, Niewieścín, Pruszcz, Rudki.

Sołectwa o powierzchni do 400 ha, czyli: **Cieleşzyn, Łowin, Pralin, Zbrachlin**, zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

¹ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Tabela 1. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwo	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Cieleszyn	22	133	16,5%
Łowin	37	267	13,9%
Pralin	54	285	18,9%
Zbrachlin	24	145	16,6%
Gmina	1 314	6 412	20,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 2. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Cieleszyn	3	133	2,3%
Łowin	8	267	3,0%
Pralin	12	285	4,2%
Zbrachlin	9	145	6,2%
Gmina	244	6 412	3,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz i Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

Sołectwa o powierzchni od 400 ha do 500 ha, czyli: **Bagniewko, Brzeźno, Łowinek, Małociechowo, Serock, Topolno, Wałdowo, Zawada**, zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Tabela 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Bagniewko	12	175	6,9%
Brzeźno	2	164	1,2%
Łowinek	11	366	3%
Małociechowo	3	119	2,5%
Serock	34	916	3,7%
Topolno	13	188	6,9%
Wałdowo	8	238	3,4%
Zawada	1	118	0,8%
Gmina	244	6 412	3,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz i Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

Tabela 4. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Bagniewko	34	273	12,5%
Brzeźno	14	241	5,8%
Łowinek	31	572	5,4%
Małociechowo	29	180	16,1%
Serock	82	1 363	6,0%
Topolno	40	291	13,7%
Wałdowo	19	348	5,5%
Zawada	8	166	4,8%
Gmina	793	9770	8,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

Sołectwa o powierzchni pow. 500 ha, czyli: **Gołuszyce, Grabówko, Luskówko, Łaszewo, Mirowice, Niewieścín, Pruszcz, Rudki**, zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze;
- Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców popełnionych na danym obszarze.

Tabela 5. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Gołuszyce	42	383	11,0%
Grabówko	40	130	30,8%
Luszkówko	83	473	17,5%
Łaszewo	30	293	10,2%
Mirowice	42	338	12,4%
Niewieścín	34	468	7,3%
Pruszcz	132	2 660	5,0%
Rudki	7	146	4,8%
Gmina	793	9 770	8,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 6. Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców popełnionych na danym obszarze

Sołectwo	Liczba przestępstw kryminalnych	Liczba ludności ogółem	Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców popełnionych na danym obszarze
Gołuszyce	2	383	5,2
Grabówko	0	130	0
Luszkówko	3	473	6,3
Łaszewo	2	293	6,8
Mirowice	2	338	5,9
Niewieścín	8	468	17,1
Pruszcz	36	2 660	13,5
Rudki	0	146	0
Gmina	94	9 770	9,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Świeciu.

Zgodnie z „Zasadami regionalnymi” do obszaru zdegradowanego zalicza się sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- **Kryterium 1.** Na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwach wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy

- **Kryterium 2.** Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiskach w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Zgodnie z poniższą matrycą co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami występują w sołectwach: **Bagniewko i Topolno**.

Tabela 7. Matryca problemów społecznych

Sołectwo	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Bagniewko	6,9%	12,5%
Topolno	6,9%	13,7%
Gmina	3,8%	8,1%

Źródło: Opracowanie własne.

Aby ocenić drugie kryterium, sołectwa **Bagniewko i Topolno** zbadano pod kątem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. W tym celu użyto Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, który porównano ze średnią dla gminy.

Tabela 8. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

L. p.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1.	Bagniewko	6	175	3,4
2.	Topolno	14	188	7,4
3.	Gmina	625	6 412	9,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Pruszcz.

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niższy zarówno dla sołectwa Bagniewko (3,4) jak i Topolno (7,4) od średniej dla gminy Pruszcz (9,7).

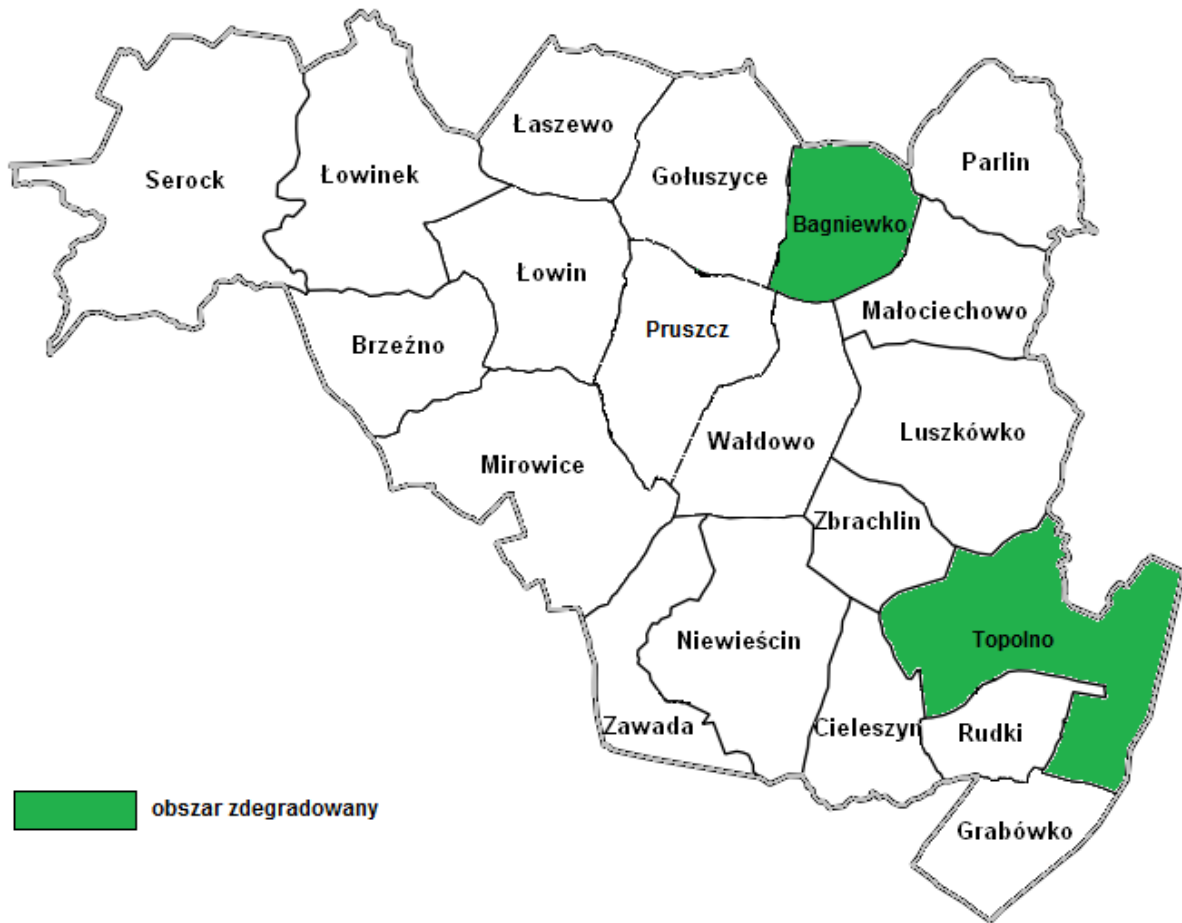
Do obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz zaliczono sołectwa: Bagniewko i Topolno, gdyż jako jedyne spełniają zarówno kryterium 1 – na ich terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami oraz kryterium 2 – na terenie sołectw występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej.

Tabela 9. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Bagniewko	273	2,8%	421	3,0%
Topolno	291	3,0%	499	3,5%
Obszar zdegradowany	564	5,8%	920	6,5%
Gmina	9 770	-	14 196	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pruszcz.

Mapa 2. Obszar zdegradowany w gminie Pruszcz

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszar rewitalizacji Gminy Pruszcz

W myśl art. 10 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów, których łączna powierzchnia nie będzie większa niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie Pruszcz obejmuje sołectwa Bagniewko i Topolno. Stanowi on 6,5% powierzchni gminy i jest zamieszkiwane przez 5,8% jej mieszkańców.

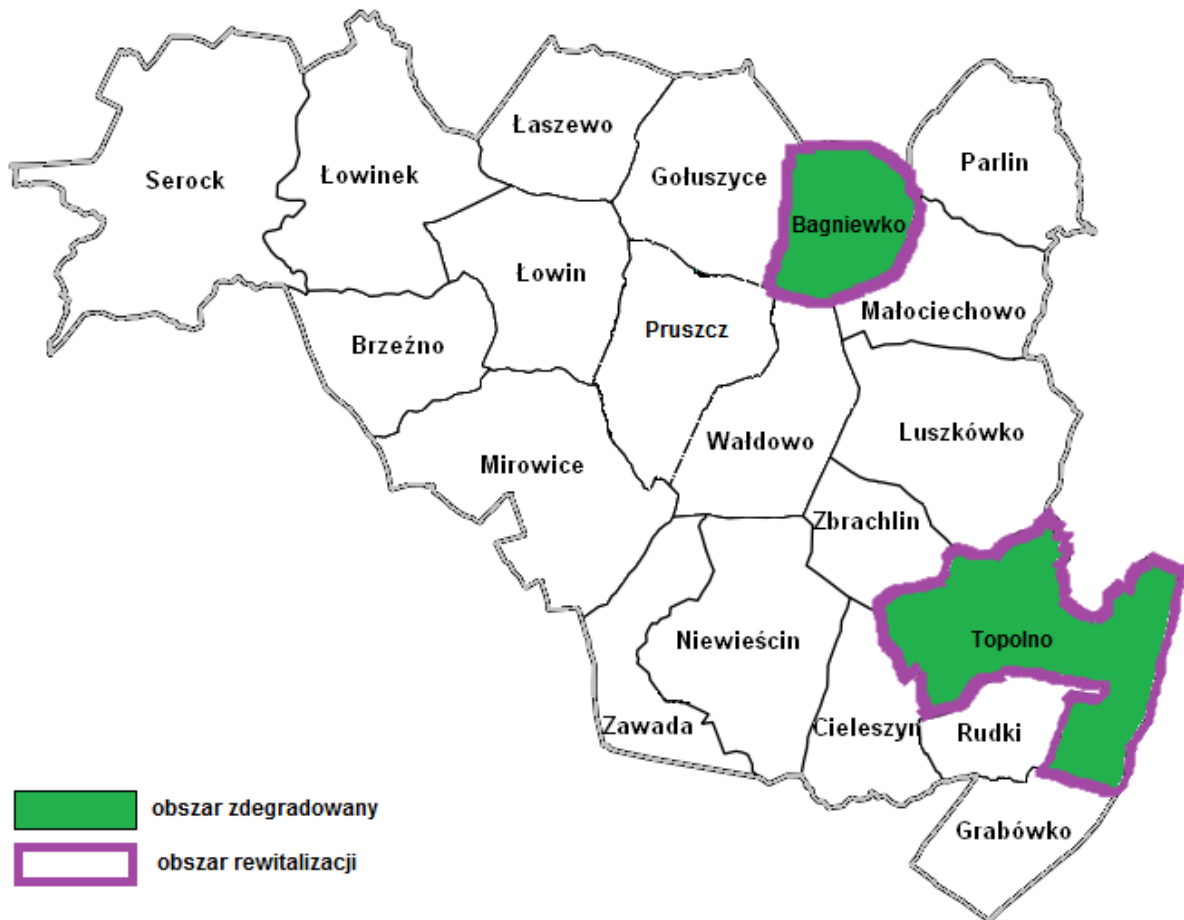
Tabela 10. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pruszcz

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Bagniewko	273	2,8%	421	3,0%
Topolno	291	3,0%	499	3,5%
Obszar rewitalizacji	564	5,8%	920	6,5%
Gmina	9 770	-	14 196	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pruszcz.

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na tle gminy przedstawia poniższa mapa.

Mapa 3. Obszar rewitalizacji w gminie Pruszcz

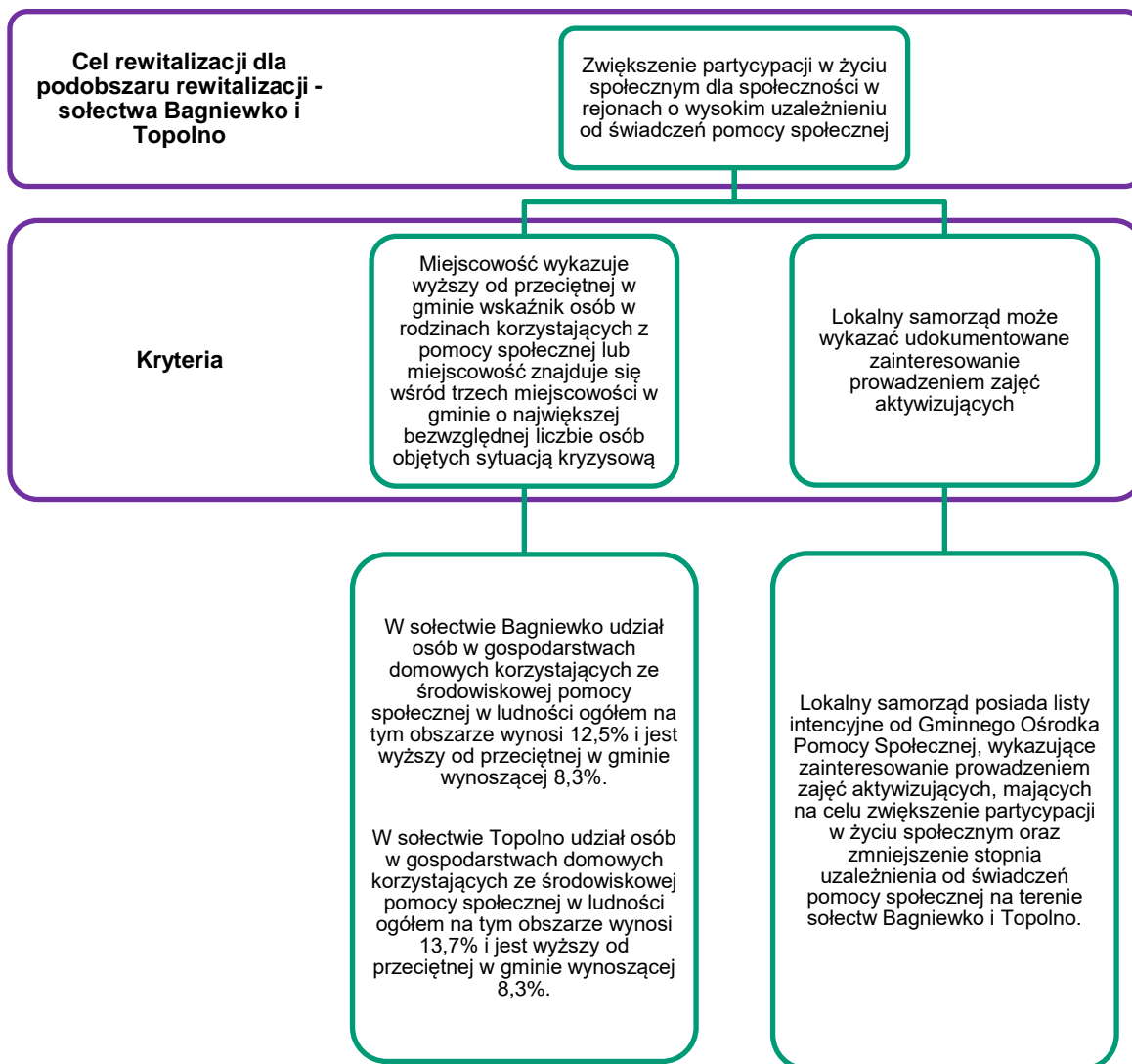
Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji spełnia następujący **cel rewitalizacyjny** wskazany w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”:

- **Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej**

Wybór celów został podyktowany stanem kryzysowym występującym na obszarze sołectw: Bagniewko i Topolno. Dla celów określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji

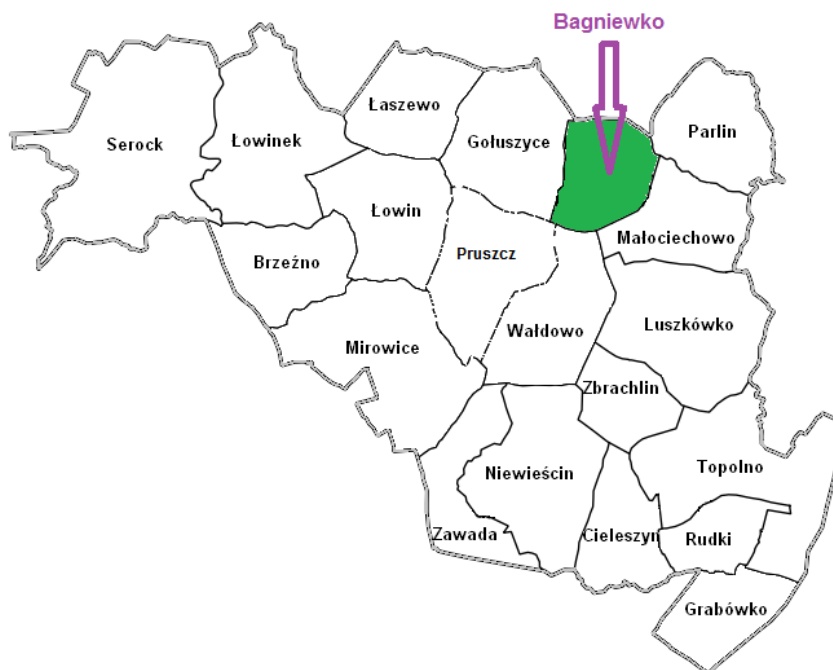
Źródło: Opracowanie własne.

5. Diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1 Bagniewko

Sołectwo Bagniewko jest położone w północnej części gminy Pruszcz. Obejmuje swoim obszarem dwie miejscowości: Bagniewko i Bagniewo. Powierzchnia sołectwa wynosi 421 ha. Przez wieś przebiega droga gminna, łącząca Pruszcz z drogą wojewódzką E261 biegnącą ze Świecia przez Bydgoszcz, Poznań do Wrocławia. Wzdłuż drogi skupiona jest zabudowa mieszkaniowa Bagniewka, która w przeważającej części ma charakter zagrodowy.

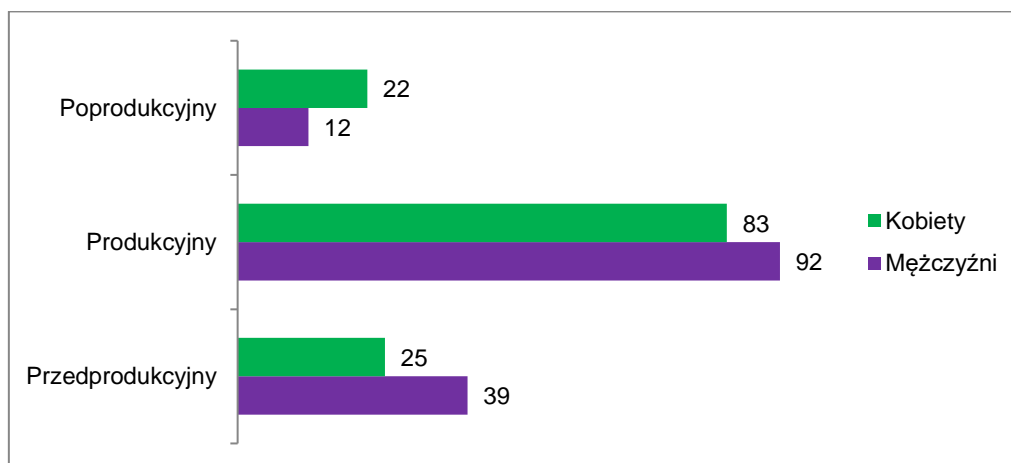
Mapa 4. Położenie sołectw Bagniewko na tle gminy

Źródło: Opracowanie własne.

W 2016 r. sołectwo zamieszkiwały 273 osoby. Struktura wiekowa jego mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 23,4% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym;
- 64,1% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym;
- 12,5% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

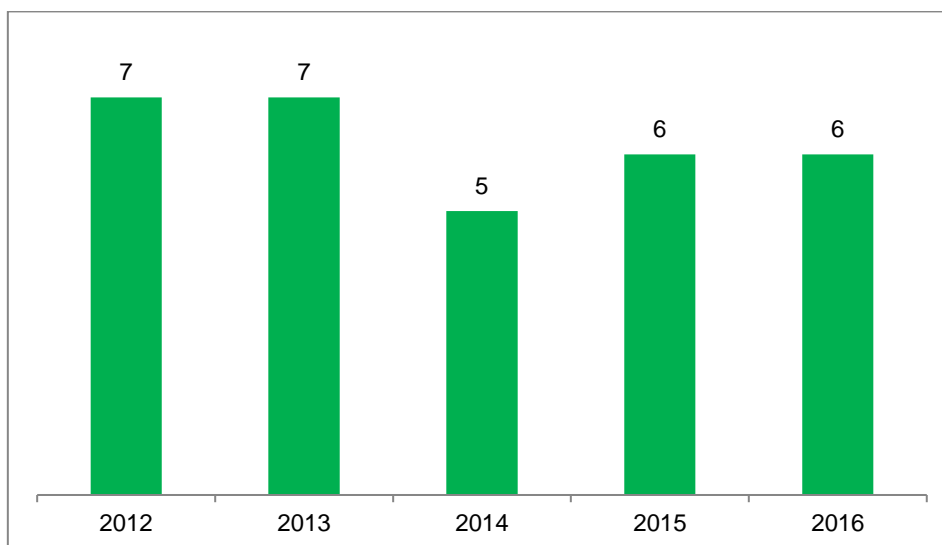
Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Bagniewko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 12,5% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 13,7%.

W 2016 r. w Bagniewku liczba bezrobotnych wynosiła 12 osób, z czego 6 było bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,9% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3,8%. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa wynosił 3,4% i był wyższy od średniej dla gminy (2,1%).

Bagniewko ma charakter wsi typowo rolniczej. Wyraźny odsetek wśród mieszkańców stanowią właściciele gospodarstw rolnych. W 2016 r. na terenie sołectwa było zarejestrowanych jedynie 6 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, stanowiły one 1% wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie. W latach 2012-2016 liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie sołectwa utrzymywał się na podobnym poziomie. Udział liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym sołectwa wynosił 3,4 i był niższy od średniej dla gminy Pruszcz 9,7.

Wykres 4. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwie w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2016 r. w sołectwie ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 34 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosił 12,5% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,1%. Niekorzystnie kształtował się również udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 56,3%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 36,6%. Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej wśród rodzin zamieszkujących sołectwo jest trudna sytuacja życiowa wynikająca przede wszystkim z ubóstwa i bezrobocia.

Na terenie sołectwa znajduje się świetlica wiejska, która jest przeznaczona do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań i integracji lokalnej społeczności. Przy świetlicy znajduje się boisko. Bieżące remonty związane z eksploatacją budynku są finansowane od kilku lat w ramach funduszu sołectkiego. W 2014 r. wyremontowano główną salę świetlicy. Środki, którymi dysponują mieszkańcy są niewystarczające w stosunku do potrzeb inwestycyjnych. Budynek świetlicy ma kilkadziesiąt lat i wymaga znacznych nakładów finansowych, aby nadal mógł być wykorzystywany przez lokalną społeczność. Świetlica wymaga remontu części dachu, założenia ogrzewania i remontu wnętrza. Problem stanowi także zły stan jedynej drogi dojazdowej do świetlicy, która wymaga utwardzenia.

Zdjęcie 1. Świetlica wiejska w Bagniewie

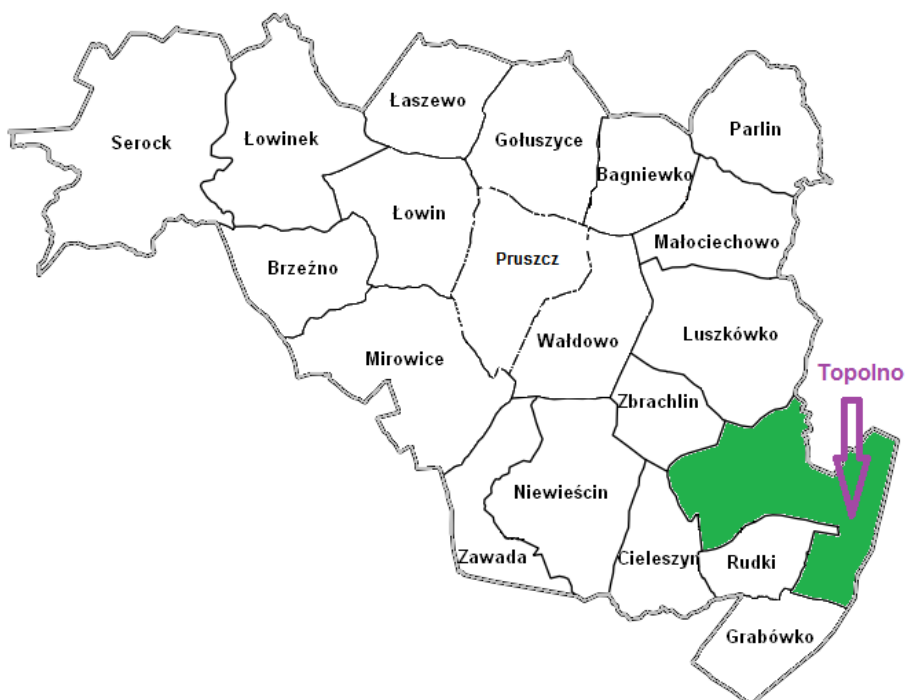
Źródło: www.pruszcz.pl

Miejscowość Bagniewko jest zwodociągowana w 100%. Źródłem wody pitnej dla mieszkańców jest ujęcie wodociągu grupowego w Bagniewku. Odprowadzanie nieczystości płynnych na terenie wsi odbywa się głównie do przydomowych szamb, zlokalizowanych w zagrodach rolniczych i pozostałych grupowych i indywidualnych gospodarstwach domowych. Ścieki, odbierane z obszaru miejscowości Bagniewko przez prywatnych i państwowych przewoźników świadczących usługi asenizacyjne, dowożone są do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni w Pruszczu. Ponadto całość systemu gospodarki ściekowej na terenie miejscowości Bagniewko uzupełniają nieliczne gospodarstwa domowe, w których do odprowadzania nieczystości ciekłych wykorzystuje się przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na terenie wsi Bagniewko zorganizowaną zbiórką odpadów objętych jest 100% gospodarstw domowych, które wyposażono w pojemniki na śmieci, opróżniane w zależności od potrzeby w odstępach jedno- lub dwutygodniowych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.

5.2 Topolno

Sołectwo Topolno jest położone w południowo-wschodniej części gminy Pruszcz. Powierzchnia sołectwa wynosi 499 ha. Topolno to niewielka osada położona malowniczo na skraju doliny Dolnej Wisły, usytuowana jest w północno – zachodniej części województwa kujawsko – pomorskiego. Przez wieś przebiega droga wojewódzka o znaczeniu regionalnym i centralnym Zbrachlin – Topolno – Borówno, co czyni Topolno jedną z ważniejszych arterii komunikacyjnych regionu kujawsko – pomorskiego. Wzdłuż drogi skupiona jest zabudowa mieszkaniowa Topolna, która w przeważającej części ma charakter zagrodowy.

Mapa 5. Położenie sołectw Topolno na tle gminy

Źródło: Opracowanie własne.

Zdjęcie Panorama miejscowości Topolno

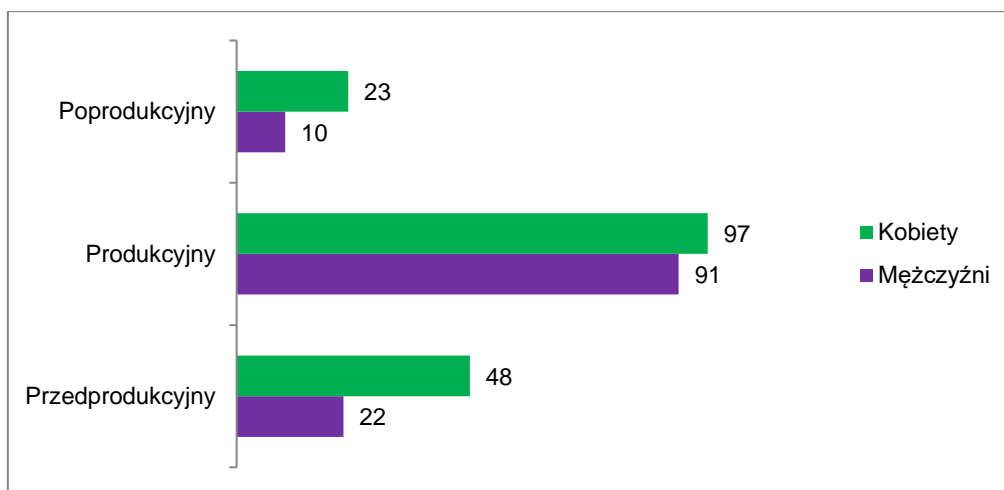

Źródło: Plan odnowy miejscowości Topolno.

W 2016 r. sołectwo zamieszkiwało 291 osób. Struktura wiekowa jego mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 24,1% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym;
- 64,6% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym;
- 11,3% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 5. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Topolno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pruszcz.

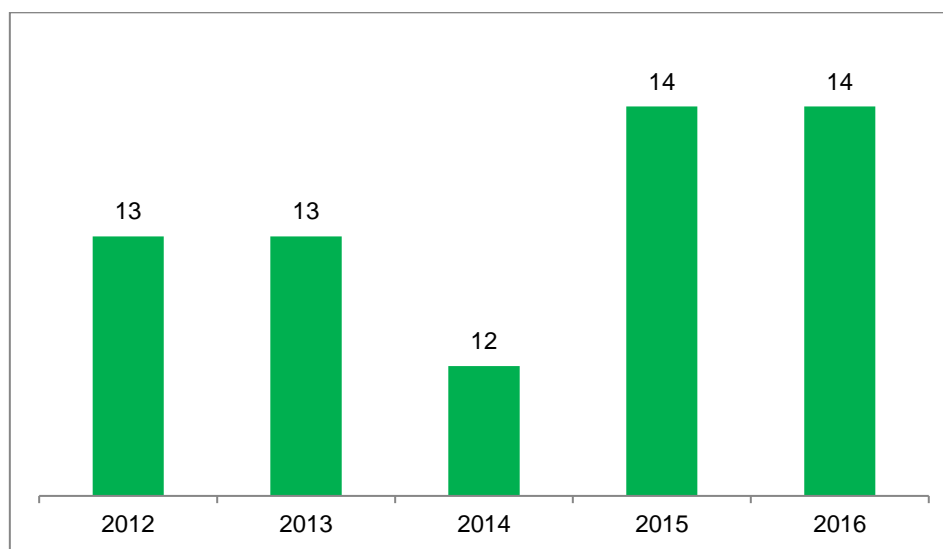
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 11,3% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 13,7%.

W 2016 r. w Topolnie liczba bezrobotnych wynosiła 13 osób, z czego 8 było bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,9% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3,8%. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa wynosił 4,3% i był wyższy od średniej dla gminy (2,1%).

Topolno ma charakter wsi typowo rolniczej. Wyraźny odsetek wśród mieszkańców stanowią właściciele gospodarstw rolnych. Wynika to przede wszystkim z wysokiej klasy bonitacyjnej gleb – przeważają gleby klasy III i IV. Dla mieszkańców poszukujących dodatkowych źródeł dochodu poza sektorem rolnym, solidną bazę do intensywnego rozwoju może stanowić sektor rolno-spożywczy oraz turystyczny. Przykładem pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze wsi Topolno, stanowiącej dodatkowe źródło dochodu w rolnictwie, będącej jednocześnie alternatywą dla tradycyjnej pracy na roli, jest gospodarstwo agroturystyczne położone w malowniczym sąsiedztwie jeziora. Położenie wsi na skraju doliny Dolnej Wisły stanowi potencjał do rozwoju turystyki w tym miejscu.

W 2016 r. na terenie sołectwa było zarejestrowanych 14 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, stanowiły one 2,2% wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie. W latach 2012-2016 liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie sołectwa utrzymywał się na podobnym poziomie. Udział liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym sołectwa wynosił 7,4 i był niższy od średniej dla gminy Pruszcz 9,7.

Wykres 6. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwie w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2016 r. w sołectwie ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 40 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosił 13,7% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,1%. Korzystnie kształtował się natomiast udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 15,7%, dla gminy kształtował się natomiast na

poziomie 36,6%. Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej wśród rodzin zamieszkujących sołectwo jest trudna sytuacja życiowa wynikająca przede wszystkim z ubóstwa i bezrobocia.

Na terenie sołectw znajduje się świetlica wiejska. Budynek został oddany do użytku w 1973 roku. Znaczna część życia kulturalnego i towarzyskiego, jakie istnieje na terenie Topolna, koncentruje się w budynku świetlicy wiejskiej i na terenie bezpośrednio do niego przyległym. Obiekt pełni rolę integrującą lokalną społeczność.

Obecnie świetlica jest miejscem, w którym organizowane są zarówno różnorodne zabawy i imprezy okolicznościowe (np. spotkania z okazji dnia kobiet, dożynki parafialne), jak również uroczystości rodzinne mieszkańców. Dodatkowo cyklicznie, w okresie letnim, na placu przed budynkiem organizowane są festyny bądź imprezy integracyjne, sprzyjające integracji lokalnej społeczności.

Świetlica jest wykorzystywana także przez prężnie działające Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi i okolic "TOPOLANKI". Do stowarzyszenia należą panie z Topolna oraz okolicznych miejscowości, które za cel obrały sobie poprawę życia na wsi, upowszechnianie wszelkich nowinek w gospodarstwie domowym i dbanie o estetykę swoich gospodarstw. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane 23 kwietnia 2013 roku. Współpracuje ono z Urzędem Gminy, Towarzystwem Rozwoju Gminy Pruszcz oraz Parafialnym Zespołem Caritas. Stowarzyszenie organizuje zajęcia świetlicowe dla dzieci i młodzieży.

Świetlica jest bardzo ważna dla mieszkańców Topolna, którzy pod kierunkiem sołtysa dbają o czystość wewnątrz budynku oraz porządek i ład wokół przyległego bezpośrednio do niego terenu. Pomimo, że mieszkańcy dbają o budynek, skromny budżet, jakim corocznie dysponuje sołectwo, w ramach funduszu wiejskiego, nie jest w stanie udźwignąć kosztów remontu i zakupu wyposażenia, które są niezbędne dla dalszego, prężnego funkcjonowania świetlicy. Zaplanowane prace remontowe są niezbędne aby budynek świetlicy mógł być wykorzystywany do bezpiecznego użytku przez mieszkańców i tym samym mógł spełniać funkcję swojego przeznaczenia. Problem stanowi także zły stan jedynej drogi dojazdowej do świetlicy, która wymaga utwardzenia.

Zdjęcie 2. Świetlica wiejska w Topolnie

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Źródło: www.pruszcz.pl

Miejscowość Topolno jest zwodociągowana w 100%. Źródłem wody pitnej dla mieszkańców jest ujęcie wodociągu grupowego w Topolnie. Odprowadzanie nieczystości płynnych na terenie wsi odbywa się głównie do przydomowych szamb, zlokalizowanych w zagrodach rolniczych i pozostałych grupowych i indywidualnych gospodarstwach domowych. Ścieki, odbierane z obszaru miejscowości Topolno przez prywatnych i państwowych przewoźników świadczących usługi asenizacyjne, dowożone są do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni w Pruszczu. Ponadto całość systemu gospodarki ściekowej na terenie miejscowości Topolno uzupełniają nieliczne gospodarstwa domowe, w których do odprowadzania nieczystości ciekłych wykorzystuje się przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na terenie wsi Topolno zorganizowaną zbiórką odpadów objętych jest 100% gospodarstw domowych, które wyposażono w pojemniki na śmieci, opróżniane w zależności od potrzeby w odstępach jedno- lub dwutygodniowych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Problemy:

Na obszarze rewitalizacji w Gminie Pruszcz (tj. w sołectwach Bagniewko i Topolno) występuje wiele problemów natury społecznej, które wzajemnie się nawarstwiają. O stanie kryzysowym występującym na tych obszarach świadczy bezrobocie i nasilone korzystanie z pomocy społecznej przez mieszkańców oraz niski odsetek podmiotów gospodarczych. Sytuację kryzysową utrwala zły stan miejsc aktywizacji społecznej i zawodowej, czyli świetlic wiejskich. Ich obecny stan techniczny uniemożliwia prowadzenie działań mających na celu likwidację zdiagnozowanych w sołectwach problemów społecznych. Przeprowadzenie prac modernizacyjnych w świetlicach jest niezbędne, aby mieszkańcy mogli z nich bezpiecznie korzystać.

Sposób rozwiązania:

Zaplanowana w ramach rewitalizacji interwencja powinna wpłynąć na poprawę w zakresie poszczególnych zagadnień kryzysowych. Dlatego też w programie rewitalizacji zawarto przedsięwzięcia skierowane na:

- Aktywizację społeczno-zawodową bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej poprzez: szkolenia podnoszące kwalifikacje i dające nowe umiejętności społeczne i zawodowe, rozbudzanie przedsiębiorczości poprzez realizację przedsięwzięć motywujących do samorealizacji i osiągnięcia wyznaczonych celów zawodowych, budujących pewność siebie i świadomość wykorzystania swojego potencjału, poradnictwo zawodowe, warsztaty nt. zakładania działalności gospodarczej, praktyki w lokalnych firmach,
- Poradnictwo i wsparcie indywidualne/grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych, społecznych służące przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia,
- Działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną,
- Remonty i doposażenie świetlic wiejskich w Bagniewku i Topolnie, które są jedynymi obiektami infrastruktury społecznej, w związku z tym realizowane w nich będą powyższe działania społeczne.

Efekty:

Oczekiwanym efektem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji w Gminie Pruszcz w 2023 r. będzie złagodzenie obecnie występujących problemów dzięki synergicznym efektom poszczególnych działań rewitalizacyjnych. Przede wszystkim zakłada się, że dzięki rewitalizacji dojdzie do zmniejszenia bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej poprzez wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz wzrośnie liczba podmiotów gospodarczych. W sołectwach objętych rewitalizacją zmniejszy się poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego. Na obszarze rewitalizacji będą aktywnie działać wyremontowane i doposażone świetlice wiejskie.

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadający im cel rewitalizacji odnoszący się przede wszystkim do sfery społecznej, ale także i infrastrukturalnej. Poniżej sformułowany cel jest pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i jest ukierunkowany na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do celu rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonego celu.

Tabela 11. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia

PROBLEMY	CEL	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEDSIĘWZIĘCIA
Bezrobocie Brak samodzielności ekonomicznej Niski poziom przedsiębiorczości	Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację	1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej w powrocie na rynek pracy
Zły stan techniczny infrastruktury społecznej		2. Dostosowanie potencjału świetlic wiejskich do realizacji prowadzenia działań społeczno-zawodowych	2.1. Modernizacja budynków świetlic wiejskich

Źródło: Opracowanie własne.

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 12. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

NAZWA WSKAŹNIKA	ROK BAZOWY	ROK DOCELOWY
Bagniewko		
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	6,9%	4%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	12,5%	8,4%
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,4	4,5
Topolno		
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	6,9%	3,7%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	13,7%	8,6%
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	7,4	8

Źródło: Opracowanie własne.

8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonego celu oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 13. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ²	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację									
Kierunek działań: 1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców									
Obszar nr 1 – Bagniewko	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej w powrocie na rynek pracy	(1) „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Bagniewku	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>Celem projektu jest objęcie wsparciem i aktywizacja osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej z obszaru Bagniewka. W tym celu planuje się podjąć następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo i wsparcie indywidualne/grupowe: działania w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych służące przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia. - spotkania z couchem: działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną, rozwijające umiejętności społeczne, komunikacyjne, relacyjne i interakcyjne. - poradnictwo zawodowe: doradca zawodowy pomoże uczestnikom projektu rozpoznać istniejące trudności w znalezieniu pracy, poznać swoje predyspozycje i zainteresowania zawodowe oraz wybrać odpowiedni rodzaj pracy lub kierunek szkolenia czy przekwalifikowania. 	Świetlica wiejska w Bagniewku	150 000	Wskaźniki RPO i LSR: Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 25 (wskaźnik RPO i LSR) Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu [osoby] – 12	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.

² S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

				<p>- szkolenia podnoszące kwalifikacje: zdiagnozowanie przez doradcę zawodowego potrzeb szkoleniowych pozwoli na dobranie i zorganizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje dla uczestników projektu, szkolenia zostaną przeprowadzone w świetlicy wiejskiej w Bagniewku.</p> <p>- warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej: uczestnicy projektu dowiedzą się, jak „krok po kroku” założyć własną firmę. Będą oni rozmawiać o pomysłach na biznes, dowiedzą się jak zarejestrować działalność gospodarczą oraz jakie są źródła finansowania działalności.</p> <p>- praktyki w lokalnych przedsiębiorstwach: podczas praktyk uczestnicy projektu nabiorą praktycznych umiejętności do wykonywania pracy. Dzięki realizacji praktyk uczestnicy będą mieć możliwość potwierdzenia i rozwoju kompetencji zawodowych. Praktyki mogą również przyczynić się do rozwijania umiejętności tworzenia przedsiębiorstwa i zarządzania nim.</p>			<p>(wskaźnik RPO i LSR) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna [osoby] – 20 (wskaźnik RPO i LSR) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby] – 5 (w tym 2 pracujące na własny rachunek) (wskaźnik RPO i LSR)</p>	
Obszar nr 2 – Topolno	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej w powrocie na rynek pracy	(2) „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Topolnie	S	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Celem projektu jest objęcie wsparciem i aktywizacja osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej z obszaru Topolna. W tym celu planuje się podjąć następujące działania:</p> <p>- poradnictwo i wsparcie indywidualne/grupowe: działania w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych służące przezwyciężaniu nieporadności życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia.</p> <p>- spotkania z couchem: działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną, rozwijające umiejętności społeczne, komunikacyjne, relacyjne i interakcyjne.</p>	Świetlica wiejska w Topolnie	150 000	<p>Wskaźniki RPO i LSR: Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 25 (wskaźnik RPO i LSR) Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem</p>	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

				<p>- poradnictwo zawodowe: doradca zawodowy pomoże uczestnikom projektu rozpoznać istniejące trudności w znalezieniu pracy, poznać swoje predyspozycje i zainteresowania zawodowe oraz wybrać odpowiedni rodzaj pracy lub kierunek szkolenia czy przekwalifikowania.</p> <p>- szkolenia podnoszące kwalifikacje: zdiagnozowanie przez doradcę zawodowego potrzeb szkoleniowych pozwoli na dobranie i zorganizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje dla uczestników projektu, szkolenia zostaną przeprowadzone w świetlicy wiejskiej w Bagniewku;</p> <p>- warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej: uczestnicy projektu dowiedzą się, jak „krok po kroku” założyć własną firmę. Będą oni rozmawiać o pomysłach na biznes, dowiedzą się jak zarejestrować działalność gospodarczą oraz jakie są źródła finansowania działalności.</p> <p>- praktyki w lokalnych przedsiębiorstwach: podczas praktyk uczestnicy projektu nabiorą praktycznych umiejętności do wykonywania pracy. Dzięki realizacji praktyk uczestnicy będą mieć możliwość potwierdzenia i rozwoju kompetencji zawodowych. Praktyki mogą również przyczynić się do rozwijania umiejętności tworzenia przedsiębiorstwa i zarządzania nim.</p>			<p>społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu [osoby] – 12 (wskaźnik RPO i LSR) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna [osoby] – 20 (wskaźnik RPO i LSR) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby] – 6 (w tym 1 pracujące na własny rachunek) (wskaźnik RPO i LSR)</p>		
<p>Cel rewitalizacji: Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację</p>									
<p>Kierunek działań: 2. Dostosowanie potencjału świetlic wiejskich do realizacji prowadzenia działań społeczno-zawodowych</p>									
Obszar nr 1 – Bagniewko	2.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	(3) Modernizacja a świetlicy wiejskiej w Bagniewku wraz z	T	Gmina Pruszcz	<p>Działanie polega na utwardzeniu drogi gminnej prowadzącej do świetlicy wiejskiej w Bagniewie (140 mb x 3,5m) oraz na modernizacji budynku.</p> <p>Świetlica wymaga remontu części dachu, założenia ogrzewania i remontu wnętrza . Zakres jest niezbędny</p>	Bagniewko	140 000	<p>Wskaźniki RPO i LSR: Wskaźniki produktu: Długość przebudowanych dróg gminnych – 140 mb x</p>	<p>Protokół zdawczo-odbiorczy Lista obecności</p>

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

		przebudową drogi dojazdowej		do bezpiecznego wykorzystania potencjału budynku dla potrzeb mieszkańców. a) Wartość utwardzenia drogi oszacowana na podstawie kosztorysu ofertowego z sierpnia 2017 r., korytowanie 4,00 zł/m ² , warstwa odsączająca 4,50 zł/m ² , oczyszczenie i skroplenie warstw konstrukcyjnych 1,10 zł/m ² , podbudowa z kruszywa łamanego 5cm 13,30 zł/m ² , podbudowa z kruszywa łamanego 10cm 19,20 zł/m ² , podbudowa z kruszywa powstałego w wyniku przekruszenia betonu 18,00 zł/m ² , nawierzchnia z betonu asfaltowego (warstwa wiążąca) 24,00 zł/m ² , nawierzchnia z betonu asfaltowego (warstwa ścieralna) 21,00 zł/m ² RAZEM 105,10 zł/m ² netto b) remont części dachu c) remont wnętrza i ogrzewanie świetlicy			3,5m (wskaźnik RPO i LSR) liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach - 2 Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 osób (w tym 25 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Bagniewku) (wskaźnik RPO i LSR)	osób ze spotkań w świetlicy Ewidencja uczestników projektu Dokumentacja projektu	
Obszar nr 2 – Topolno	2.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	(4) Modernizacja a świetlicy wiejskiej w Topolnie wraz z przebudową	T	Gmina Pruszcz	Działanie polega na utwardzeniu drogi gminnej prowadzącej do świetlicy wiejskiej w Topolnie (157 mb x 3,5m) oraz na pracach remontowych budynku. Budynek wymaga docieplenia, obróbki blacharskiej dachu, modernizacji ogrzewania i wnętrza.	Topolno	230 000	Wskaźniki RPO i LSR: Wskaźniki produktu: Długość przebudowanych dróg gminnych – 157 mb x	Protokół zdawczo-odbiorczy

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

		drogi dojazdowej		<p>Zakres prac jest niezbędny do pełnego korzystania z niego przez mieszkańców.</p> <p>a) utwardzenie drogi do świetlicy (157 mb x 3,5m)</p> <p>Koszt drogi oszacowany został na podstawie kosztorysu inwestorskiego z maja 2019r.,</p> <p>RAZEM 184,69 zł/m2 netto</p> <p>b) ocieplenie świetlicy (styropian 12 cm, siatka z klejem i wyprawa tynkarska c) obórki blacharskie dachu d) remont i ogrzewanie świetlicy</p>		<p>3,5m (wskaźnik RPO i LSR)</p> <p>liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach - 2</p> <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 osób</p> <p>(w tym 25 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Topolnie) (wskaźnik RPO i LSR)</p>	<p>Lista obecności osób ze spotkań w świetlicy</p> <p>Ewidencja uczestników projektu</p> <p>Dokumentacja projektu</p>
--	--	---------------------	--	--	--	--	---

Źródło: Opracowanie własne.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1 Formuła projektów zintegrowanych

W niniejszym programie zastosowano tzw. formułę projektów zintegrowanych, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych finansowanych m. in. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobszarach wskazanych do rewitalizacji, którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny. W „Zasadach programowania...” wskazano, że „mając na uwadze konieczność wzmocnienia kompleksowości przedsięwzięć rewitalizacyjnych Instytucja Zarządzająca RPO dla projektów, które objęte są dofinansowaniem w ramach działania 6.2, poddziałania 6.4.1 oraz działania 7.1 przewiduje zastosowanie formuły projektów zintegrowanych. W związku z powyższym w przypadku projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach powyższych działań/poddziałań wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu zobowiązany będzie wykazać, iż zrealizował lub planuje realizację projektu „miękkiego”, finansowanego ze środków EFS, ukierunkowanego na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na danym obszarze, któremu podporządkowany zostanie przedmiotowy projekt infrastrukturalny”. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy wdrożeniowej projekt zintegrowany to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje.

Dla niniejszego LPR zaplanowano dwa projekty zintegrowane – każdy z nich składa się z dwóch projektów połączonych ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu. Zastosowaną formułę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia

PROBLEMY	CEL	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEDSIĘWZIĘCIA	PROJEKT ZINTEGROWANY 1	PROJEKT ZINTEGROWANY 2
Bezrobocie Brak samodzielności ekonomicznej Niski poziom przedsiębiorczości	Wyprowadzenie obszaru Bagniewka i Topolna ze stanu kryzysowego	1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej w powrocie na rynek pracy	(1) „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Bagniewku	(2) „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Topolnie
Zły stan techniczny infrastruktury społecznej	poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację	2. Dostosowanie potencjału świetlic wiejskich do realizacji prowadzenia działań społeczno-zawodowych	2.1. Modernizacja budynków świetlic wiejskich	(3) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewku wraz z przebudową drogi dojazdowej	(4) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Topolnie wraz z przebudową drogi dojazdowej

Źródło: Opracowanie własne.

PROJEKT ZINTEGROWANY 1

Zintegrowany projekt rewitalizacyjny składa się z dwóch projektów obejmujących swą interwencją działania 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność i 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR, przy czym biorąc pod uwagę istotę procesu rewitalizacyjnego oraz zapisy RPO WKP 2014-2020, działania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) mają charakter nadrzędny w stosunku do działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

PROJEKT ZINTEGROWANY 1	
Projekt „ Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewku wraz z przebudową drogi dojazdowej ” obejmuje swą interwencją działanie 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, które jest współfinansowane ze środków EFRR.	Projekt „ Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa ” – rewitalizacja społeczna w Bagniewku obejmuje swą interwencją działanie 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR, które jest współfinansowane ze środków EFS.
<p>W sołectwie Bagniewko w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane problemy społeczne w postaci wysokiego poziomu bezrobocia (stosunek osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Bagniewka wynosi 6,9% przy średniej dla gminy 3,8%) oraz w postaci uzależnienia od korzystania z pomocy społecznej (udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze Bagniewka wynosi 12,5% przy średniej dla gminy 8,1%). Ponadto w sołectwie występuje niski poziom przedsiębiorczości (wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 3,4 przy średniej dla gminy 9,7). Aby przeciwdziałać tym problemom konieczne jest podjęcie działań mających na celu aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Dlatego też w sołectwie planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje i dających nowe umiejętności zawodowe i społeczne. Zakres planowanych szkoleń zostanie ustalony na podstawie spotkań uczestników projektu z doradcą zawodowym i dostosowany do aktualnie istniejących potrzeb rynku pracy. W zamyśle organizacja tych działań ma doprowadzić do tego, że osoby bezrobotne i uzależnione od korzystania z pomocy społecznej uzyskają kwalifikacje, dzięki którym znajdą zatrudnienie/dodatkową pracę i zmienią swoją dotychczasową sytuację zawodową. W ramach projektu planuje się warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także organizację praktyk w lokalnych przedsiębiorstwach. Uczestnikom projektu zostanie zapewnione poradnictwo indywidualne oraz grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych. Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym będą miały możliwość spotkania się z coachem, który pomoże im zintegrować się z lokalną społecznością. W efekcie tak zaplanowanych działań miękkich mają zostać rozwiązane problemy związane z wysokim bezrobociem i uzależnieniem od korzystania z pomocy społecznej oraz niskim poziomem przedsiębiorczości, ale także ma nastąpić aktywizacja społeczna mieszkańców. Planuje się, że z grupy</p>	

osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczenie społecznym 25 weźmie udział w szkoleniach, a 5 znajdzie zatrudnienie.

Jednakże aby móc realizować wszystkie powyższe działania, niezbędna jest inwestycja związana z remontem świetlicy wiejskiej w Bagniewku wraz z utwardzeniem drogi dojazdowej prowadzącej do świetlicy. Obecny stan świetlicy uniemożliwia prowadzenie powyżej opisanych działań. Świetlica jest w złym stanie technicznym –wymaga remontu części dachu, założenia systemu ogrzewania i remontu wnętrza. Przeprowadzenie prac jest niezbędne, aby mieszkańcy mogli bezpiecznie korzystać z obiektu. Ponadto bardzo ważnym problemem jest zły stan drogi prowadzącej bezpośrednio do świetlicy. Pod wpływem warunków atmosferycznych droga odkształca się i deformuje, dlatego wymaga utwardzenia. Infrastruktura, która ma podlegać modernizacji nie jest związana zapisami dotyczącymi trwałości inwestycji.

Realizacja projektu infrastrukturalnego jest inwestycją niezbędną do wykonania planowanych działań społecznych. Jedynie przeprowadzenie obu projektów w formule zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli osiągnąć planowane efekty i wyprowadzić obszar sołectwa Bagniewko ze stanu kryzysowego i osiągnąć cel rewitalizacji w postaci przekształcenia przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

PROJEKT ZINTEGROWANY 2

Zintegrowany projekt rewitalizacyjny składa się z dwóch projektów obejmujących swą interwencją działania 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność i 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR, przy czym biorąc pod uwagę istotę procesu rewitalizacyjnego oraz zapisy RPO WKP 2014-2020, działania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) mają charakter nadrzędny w stosunku do działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

PROJEKT ZINTEGROWANY 2	
Projekt „ Modernizacja świetlicy wiejskiej w Topolnie wraz z przebudową drogi dojazdowej ” obejmuje swą interwencją działanie 7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, które jest współfinansowane ze środków EFRR.	Projekt „ Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa ” – rewitalizacja społeczna w Topolnie obejmuje swą interwencją działanie 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR, które jest współfinansowane ze środków EFS.
W sołectwie Topolno w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane problemy społeczne w postaci wysokiego poziomu bezrobocia (stosunek osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Topolna wynosi 6,9% przy średniej dla gminy 3,8%) oraz w postaci uzależnienia od korzystania z pomocy społecznej (udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze Topolna wynosi 13,7% przy średniej dla gminy 8,1%). Ponadto w sołectwie występuje niski poziom przedsiębiorczości (wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 7,4 przy średniej dla gminy 9,7). Aby przeciwdziałać tym problemom konieczne jest podjęcie działań mających na celu aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Dlatego też w	

sołectwie planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje i dających nowe umiejętności zawodowe i społeczne. Zakres planowanych szkoleń zostanie ustalony na podstawie spotkań uczestników projektu z doradcą zawodowym i dostosowany do aktualnie istniejących potrzeb rynku pracy. W zamyśle organizacja tych działań ma doprowadzić do tego, że osoby bezrobotne i uzależnione od korzystania z pomocy społecznej uzyskają kwalifikacje, dzięki którym znajdą zatrudnienie/dodatkową pracę i zmienią swoją dotychczasową sytuację zawodową. W ramach projektu planuje się warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także organizację praktyk w lokalnych przedsiębiorstwach. Uczestnikom projektu zostanie zapewnione poradnictwo indywidualne oraz grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych. Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym będą miały możliwość spotkania się z coachem, który pomoże im zintegrować się z lokalną społecznością. W efekcie tak zaplanowanych działań miękkich mają zostać rozwiązane problemy związane z wysokim bezrobociem i uzależnieniem od korzystania z pomocy społecznej oraz niskim poziomem przedsiębiorczości, ale także ma nastąpić aktywizacja społeczna mieszkańców. Planuje się, że z grupy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym 25 weźmie udział w szkoleniach, a 6 znajdzie zatrudnienie.

Jednakże aby móc realizować wszystkie powyższe działania, niezbędna jest inwestycja związana z remontem świetlicy wiejskiej w Topolnie wraz z utwardzeniem drogi dojazdowej prowadzącej do świetlicy. Obecny stan świetlicy uniemożliwia prowadzenie powyżej opisanych działań. Świetlica jest w złym stanie technicznym – wymaga docieplenia, obróbki blacharskiej dachu, modernizacji systemu ogrzewania i wnętrza. Przeprowadzenie prac jest niezbędne, aby mieszkańcy mogli bezpiecznie korzystać z obiektu. Ponadto bardzo ważnym problemem jest zły stan drogi prowadzącej bezpośrednio do świetlicy. Pod wpływem warunków atmosferycznych droga odkształca się i deformuje, dlatego wymaga utwardzenia. Infrastruktura, która ma podlegać modernizacji nie jest związana zapisami dotyczącymi trwałości inwestycji.

Realizacja projektu infrastrukturalnego jest inwestycją niezbędną do wykonania planowanych działań społecznych. Jedynie przeprowadzenie obu projektów w formule zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli osiągnąć planowane efekty i wyprowadzić obszar sołectwa Topolno ze stanu kryzysowego i osiągnąć cel rewitalizacji w postaci przekształcenia przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

9.2 Komplementarność przestrzenna i problemowa

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji – w sołectwie Bagniewko i Topolno.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 zawartych jest szereg inwestycji, które nie będą prowadzone w ramach rewitalizacji, a które zostaną zrealizowane zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim i będą oddziaływać na obszar rewitalizacji w sposób

bezpośredni lub pośredni przyczyniając się do osiągnięcia celów rewitalizacji i wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego. Wśród tych przedsięwzięć znajdują się następujące działania:

- Budowa hali sportowej w Pruszczu;
- Nieciszewo Trzebień droga 1269C;
- Pruszcz Trzebień droga nr 1270C;
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1267C Wudzyn Pruszcz;
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1295C Topolno-Trzeciewiec;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Pruszcz ul. Modrzewiowa o dł. 0,24 km, ul. Lipowa o dł. 0,3 km, ul. Akacyjowa o dł. 0,18 km;
- Budowa szkolnej hali sportowej w Pruszczu;
- Przebudowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych Serock-Brzeźno o nr 031120C – etap I od km 0+000 do 1+620.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 9. Cele rewitalizacji i kierunki działań. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania gminy Pruszcz w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Operator rewitalizacji (Urząd Gminy Pruszcz) będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje.

9.4. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w tabeli „Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne” niniejszego programu będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), oraz środki

własne gminy Pruszcz. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji ani osoby prywatne, ani przedsiębiorcy nie byli zainteresowani włączeniem się w proces rewitalizacji, dlatego w programie brak prywatnych źródeł finansowania i łączenia ich ze środkami publicznymi. Jednak ze względu na długi okres realizacji programu (do 2023 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

9.5 Komplementarność międzyokresowa

Gmina Pruszcz jest gminą wiejską. W perspektywie finansowej 2007-2013 działania rewitalizacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego prowadzone były tylko dla gmin miejskich / miast powyżej 5 tys. mieszkańców. Gmina realizowała jednak inne przedsięwzięcia, które mogą świadczyć o tym, że niniejszy LPR stanowi kontynuację wsparcia w ramach rewitalizacji.

W ramach polityki spójności 2007-2013, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, zrealizował projekt pn. „Klucz do przyszłości”. Projekt był skierowany do wszystkich mieszkańców gminy, którzy spełnili określone w nim warunki, w tym także do mieszkańców obszaru rewitalizacji wyznaczonego w niniejszym LPR. Celem projektu było rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Wsparcie obejmowało działania zmierzające do kształcenia umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych, wspierania samodzielności oraz zdobywania i aktualizacji kwalifikacji zawodowych. Zawarte w LPR przedsięwzięcia stanowią kontynuację działań prowadzonych w latach 2007-2013, gdyż w efekcie ich realizacji dojdzie do zmniejszenia bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej poprzez wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców. Ponadto, w sołectwach objętych rewitalizacją nastąpi wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne, a także zmniejszy się poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego.

W 2011 roku Gmina Pruszcz zrealizowała w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 projekt pn. "Remont świetlic wiejskich w miejscowościach Topolno i Bagniewo". Przedmiotem projektu była wymiana stolarki okiennej w budynkach świetlic.

Ze środków własnych sfinansowano także następujące prace:

- świetlica wiejska w Bagniewku: prace remontowe / przedsiónek, częściowo toaleta (2016 r.)
- świetlica wiejska w Topolnie: utwardzenie terenu kostką brukową pod świetlicą 170 m² (2008 r.), prace remontowe – położenie posadzki w sali (2011 r.), prace remontowe - kuchnia i toaleta (2012 r.), zmiana pokrycia dachowego (2016 r.).

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1 Partycypacja społeczna na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

Na etapie tworzenia LPR aktywne uczestnictwo interesariuszy w proces rewitalizacji zapewniono przez następujące działania:

- Informowanie mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej gminy www.pruszcz.pl oraz serwisu informacyjnego „Gminny flesz informacyjny” o bieżących etapach tworzenia LPR;
- Przeprowadzenie spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, których celem było poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców związanych z wdrożeniem procesu rewitalizacji;
- Wykorzystanie wizualizacji w postaci prezentacji graficznych w celu ułatwienia zrozumienia przez mieszkańców procesu rewitalizacji;
- Przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców gminy w celu poznania problemów i potrzeb rewitalizacyjnych (wyniki przedstawiono w załączniku);
- Przeprowadzenie elektronicznych konsultacji podczas których mieszkańcy mieli możliwość zgłoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji;
- Zbieranie uwag ustnych do projektu programu rewitalizacji, których możliwość zgłoszenia mieszkańcy mieli bezpośrednio w Urzędzie Gminy.

Konsultacje społeczne dotyczące opracowania LPR przeprowadzono na podstawie uchwały nr XXXVII/295/17 Rady Gminy Pruszcz z dnia 30 czerwca 2017 r. oraz uchwały XXXVIII/295/17 Rady Gminy Pruszcz z dnia 11 sierpnia 2017 r.

Na etapie diagnozy odbyły się spotkania konsultacyjne w dniu 18 lipca 2017 r.:

- w świetlicy wiejskiej w Łaszewie;
- w świetlicy wiejskiej w Topolnie.

Uczestniczyło w nich łącznie 29 osób. Byli to mieszkańcy, przedstawiciele NGO – Stowarzyszenie MiŚ – My i Świat, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi i okolic „Topolanki”, przedstawiciele Gminnych Instytucji – GBP, GOKSiR, GOPS oraz sołtysi. Podczas spotkań zebrano ustne uwagi, które wykorzystano w procesie tworzeniu LPR.

Na etapie konsultacji projektu LPR odbyły się spotkania konsultacyjne 21 września 2017 r.:

- w świetlicy wiejskiej w Bagniewku, w których uczestniczyło 17 osób;
- w świetlicy wiejskiej w Topolnie, w których uczestniczyło 14 osób.

W spotkanie uczestniczyli mieszkańcy, przedstawiciele NGO, przedstawiciele Gminnych Instytucji oraz sołtysi. Podczas spotkań zebrano ustne uwagi, które uwzględniono w projekcie LPR.

Zdjęcie 3. Informacja o konsultacjach społecznych LPR

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY PRUSZCZ NA LATA 2017-2023

Szanowni Państwo!

W ramach trwających obecnie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023, Wójt Gminy Pruszcz prowadzi konsultacje społeczne projektu tego dokumentu.

Lokalny Program Rewitalizacji opisuje kluczowe przedsięwzięcia zmierzające do polepszenia warunków życia mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, obejmującym sołectwa: Topolno i Bagniewko.

Zachęcamy Państwa do przedstawienia swoich opinii dotyczących treści projektu dokumentu drogą elektroniczną lub korespondencyjną za pośrednictwem specjalnego formularza, dostępnego na stronie www.pruszcz.pl oraz w Punkcie Informacyjno – Podawczym Urzędu Gminy Pruszcz.

Zapraszamy również na spotkania konsultacyjne w dniu 21 września 2017 roku o godz. 12:00 w Bagniewku oraz o godz. 13:30 w Topolnie. Spotkania odbędą się w świetlicach wiejskich.

Konsultacje trwają do 24 września 2017 r.

Szczegółowe informacje na temat konsultacji społecznych (projekt Programu, formularz uwag) dostępne są na stronie www.pruszcz.pl w zakładce konsultacje społeczne, jak również w Punkcie Informacyjno – Podawczym Urzędu Gminy Pruszcz.

Kilka słów o idei rewitalizacji i tworzeniu projektu LPR

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich. Głównym jej celem jest trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Powinna ona łączyć działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzennie-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Prace nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 trwają od kwietnia br. Na jego potrzeby przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. W tym celu przeanalizowano wybrane dwa wskaźniki stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich:

- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem;
- liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców.

Do wycieńczenia powyższych wskaźników użyto danych statystycznych wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., których źródłami były: Urząd Gminy Pruszcz oraz Komenda Powiatowa Policji w Świeciu.

Do obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz zaliczono sołectwa: Bagniewko i Topolno, gdyż jako jedyne spełniają jednocześnie dwa kryteria zgodnie z „Zasadami regionalnymi”. To znaczy, że na ich terenie identyfikuje się co najmniej dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami oraz występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej.

Obszar rewitalizacji pokrył się w całości z obszarem zdegradowanym, stanowi 7,6% powierzchni gminy i jest zamieszkiwane przez 5,8% jej mieszkańców. Spełnia on

cel rewitalizacyjny wskazany w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

A jak wygląda wizja ?

W ramach rewitalizacji zaplanowano cykl działań mających na celu podniesienie kompetencji, umiejętności i kwalifikacji mieszkańców, a także motywujących do samorealizacji i osiągnięcia wyznaczonych celów zawodowych. Osoby objęte wsparciem będą mogły skorzystać z poradnictwa w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i społecznych, służących przewyższeniu nieporadności życiowej. W Programie przewidziano także działania integrujące osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie ze społecznością lokalną.

Opisywane wyżej działania wpłyną pozytywnie na zmniejszenie bezrobocia, uzależnienia od pomocy społecznej oraz przestępczości, która często jest związana ze złą sytuacją materialną i nieumiejętnością radzenia sobie z problemami.

Rewitalizacja prowadzona w gminie Pruszcz będzie służyć wzmocnieniu relacji mieszkańców obszaru rewitalizacji, co zostanie osiągnięte m. in. poprzez realizację działań animacyjno-kulturalnych i artystycznych, prowadzonych w ramach usług wzajemnościowych, lidera albo animatora aktywności lokalnej.

Realizacja wyżej opisanych działań będzie możliwa dzięki modernizacji obiektów świetlic wiejskich, w których będą prowadzone zaplanowane przedsięwzięcia społeczne.

Źródło: <http://www.pruszcz.mpmmedia.pl/File/Blog/image/aktualnosci/2017/gminapruszcz.jpg>

Zdjęcie 4. Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami na etapie tworzenia LPR

Źródło: www.pruszcz.pl

Na etapie oceny merytorycznej LPR dokonanej przez Zespół ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego przeprowadzono ponowne konsultacje społeczne. Konsultacje zostały przeprowadzone w terminie od 02.03.2018 do 09.03.2018 na podstawie uchwały XLIV/360/18 z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Pruszcz dotyczących wprowadzenia zmian w „Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023” w związku z koniecznością wprowadzenia zmian w dokumencie.

Projekt zmian „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023.” Wraz z formularzem do zgłaszania uwag został udostępniony do opinii publicznej w Urzędzie Gminy Pruszcz, oraz na stronie internetowej www.pruszcz.pl oraz www.bip.pruszcz.pl. Nie wpłynęła żadna uwaga.

10.2 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Po podjęciu przez Radę Gminy uchwały w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020, rozpocznie się etap wdrażania programu i monitorowanie postępów. Etap ten potrwa do roku 2023 lub wcześniejszego zrealizowania programu.

Partycypacja społeczna będzie realizowana przede wszystkim za pośrednictwem Zespołu ds. Rewitalizacji, który zostanie powołany przez Wójta w terminie 3 miesięcy od uzyskania akceptacji przez LPR ze strony IZ RPO WK-P. W skład zespołu wejdą interesariusze rewitalizacji czyli przedstawiciele mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych z obszaru rewitalizacji, a także radni i sołtysi sołectw Bagniewko i Topolno oraz przedstawiciele Urzędu Gminy.

Zespół będzie organem opiniodawczo-doradczym dla Wójta. Jego zadaniem na etapie wdrażania i monitorowania będzie dostarczanie opinii i stanowisk, które mają pomóc w prawidłowym ukształtowaniu przebiegu procesu rewitalizacji. Na forum Zespołu prowadzone będą dyskusje na temat zaplanowanych w programie rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Zespół stanowić będzie organizacyjny łącznik między organami Gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc środek zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji.

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą także działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa Gminy,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołectkie odbywające się dwa razy do roku,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez, festynów czy koncertów,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysami.

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 15. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ³	Termin realizacji projektu (rok)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Typ projektu ⁴	Projekt (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
Obszar nr 1 – Bagniewko	2020	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej w powrocie na rynek pracy	S	(1) „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Bagniewku	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	150 000	85	127 500	127 500	0	22 500 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	(3)
Obszar nr 2 – Topolno	2020-2021	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej w powrocie na rynek pracy	S	(2) „Aktywność społeczna i zawodowa – mój wybór, moja szansa” – rewitalizacja społeczna w Topolnie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	150 000	85	127 500	127 500	0	22 500 (budżet JST)	0	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	(4)

³ Obszar nr 1 – Bagniewko, Obszar nr 2 – Topolno

⁴ S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ³	Termin realizacji projektu (rok)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Typ projektu ⁴	Projekt (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
Obszar nr 1 – Bagniewko	2019	4.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	T	(3) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewku wraz z przebudową drogi dojazdowej	Gmina Pruszcz	140 000	85	119 000	0	119 000	21 000 (budżet JST)	0	Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	-	(1)
Obszar nr 2 – Topolno	2020	4.1 Modernizacja budynków świetlic wiejskich	T	(4) Modernizacja świetlicy wiejskiej w Topolnie wraz z przebudową drogi dojazdowej	Gmina Pruszcz	230 000	85	195 500	0	195 500	34 500 (budżet JST)	0	Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	-	(2)

Źródło: Opracowanie własne.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są Wójt Gminy i Rada Gminy. Ich najważniejsze zadania w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Najważniejsze zadania Wójta Gminy i Rady Gminy w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Wójt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koordynowanie całego procesu rewitalizacji ▪ Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji ▪ Prowadzenie konsultacji społecznych ▪ Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zatwierdzenie i uchwalenie LPR ▪ Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy ▪ Uchwalanie zmian LPR ▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych

Źródło: Opracowanie własne

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji gminy będzie Urząd Gminy, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie prawidłowej realizacji procesu rewitalizacji. W poniższej tabeli przedstawione jego najważniejsze zadania.

Tabela 17. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

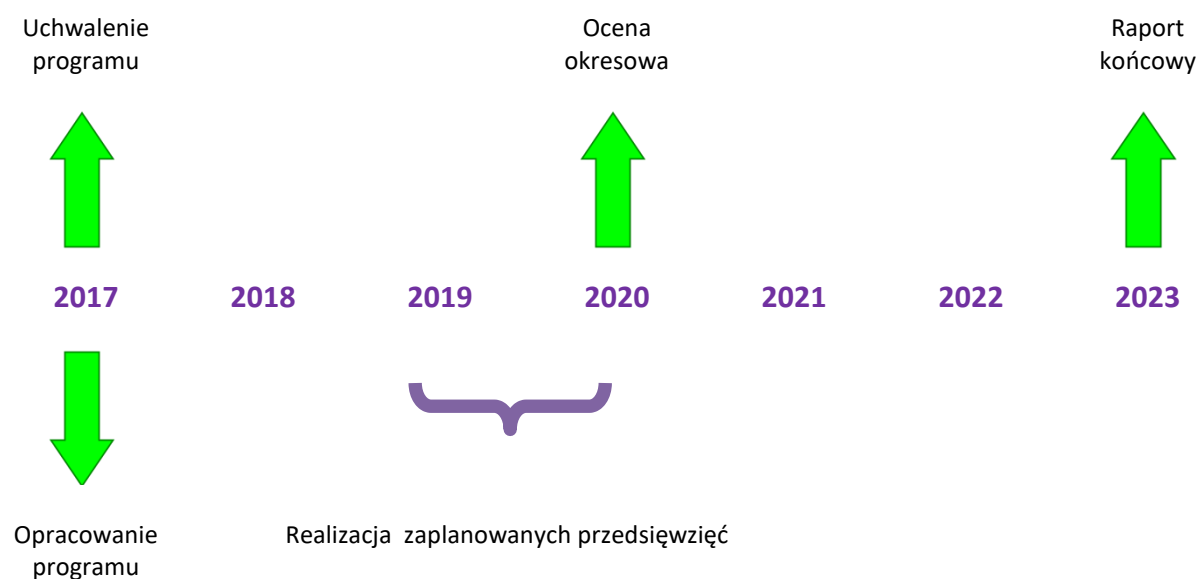
Podmiot	Zadania
Koordinator – pracownik Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,

- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,
- Współpraca z innymi referatami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne.

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 obejmuje okres od 2017 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji programu.

Schemat 5. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne.

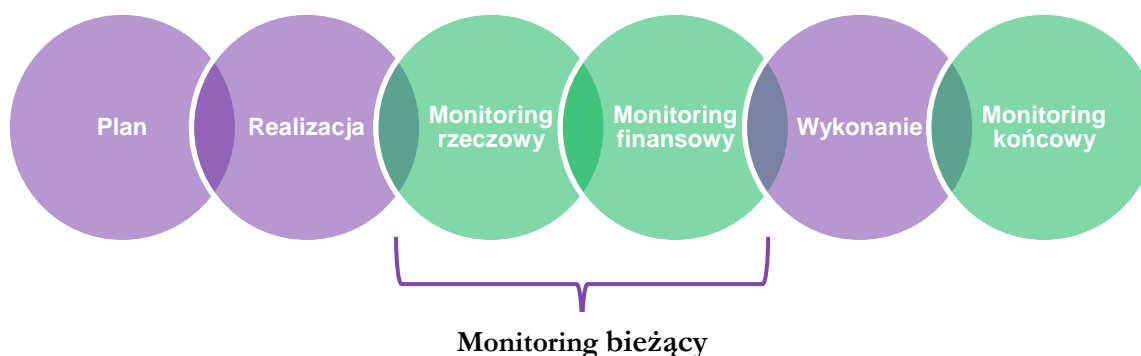
Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiągniętych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą trzy formy monitoringu: monitorowanie postępu prac, monitorowanie środków finansowych projektu i monitorowanie osiągania założonych celów rewitalizacji. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu i ocenę skuteczności działań oraz wprowadzaniem modyfikacji w reakcji na zmiany będzie Urząd Gminy Pruszcz – wyznaczony pracownik (pracownicy).

Schemat 6. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji będzie polegał na monitorowaniu czy założone cele rewitalizacji są osiągnięte tzn. czy problemy będące podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji ulegają zmniejszeniu lub rozwiązaniu. W tym celu zgodnie z „Zasadami programowania..” raz na 2 lata Gmina będzie przekazywała do IZ RPO sprawozdanie zawierające informacje o zmianie stanu kryzysowego, na podstawie którego wskazano obszar rewitalizacji (w tym informacje o wskaźnikach

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

będących podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego). Sprawozdanie będzie określać zarówno bazowe, jak i aktualne wartości wskaźników/kryteriów wyznaczających obszar rewitalizacji. Dane do przygotowywania sprawozdania będą pozyskiwane z odpowiednich referatów Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych Gminy, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu oraz Komendy Powiatowej Policji w Świeciu i Głównego Urzędu Statystycznego. Przygotowywane będą również dla IZ RPO sprawozdania dotyczące osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z SZOOP RPO WK-P w odniesieniu do realizowanych projektów. Dane do przygotowywania tych sprawozdań będą pozyskiwane z dokumentacji dotyczącej danego projektu. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie osiągnięcia celów będzie Zespół ds. rewitalizacji.

Zadaniem wyznaczonego Koordynatora - pracownika Urzędu Gminy będzie zdawanie Wójtowi Gminy raportów z realizacji programu rewitalizacji. Będą one składane na koniec drugiego i czwartego kwartału w latach realizacji projektów tj. 2019-2020. Takie raporty będą zawierały informacje o zadaniach zaplanowanych na dany okres, które udało się zrealizować, o trudnościach i problemach jakie wystąpiły podczas wdrażania programu wraz z propozycją ich uniknięcia w przyszłości, plan działań na kolejny okres, aktualne wartości wskaźników celu rewitalizacji oraz fakultatywnie propozycje zmian programu. Dane do przygotowywania raportów będą pozyskiwane z odpowiednich referatów Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych Gminy, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu oraz Komendy Powiatowej Policji w Świeciu i Głównego Urzędu Statystycznego. W sytuacji gdy z 2 kolejnych raportów będzie wynikało, że sytuacja na obszarze rewitalizacji nie ulega poprawie (nie poprawiają się wartości badanych wskaźników), podjęte zostaną odpowiednie działania celem wprowadzenia stosownych zmian w programie rewitalizacji. Propozycje zmian w programie rewitalizacji przygotuje wyznaczony Koordynator – pracownik Urzędu Gminy po konsultacjach z Wójtem i przedstawicielami lokalnej społeczności. Następnie zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne zmian programu ze wszystkimi grupami interesariuszy. Zmieniony program w wersji po konsultacjach zostanie przedłożony Radzie Gminy celem uchwalenia. W 2023 roku zostanie złożony raport końcowy (pierwszy kwartał 2023 roku) zawierający informacje z realizacji programu rewitalizacji. Wykazane w nim ewentualne uchybienia będą stanowiły podstawę do szybkiej reakcji wprowadzenia działań naprawczych zgodnie z procedurami.

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

14. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

14.1. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

Załączniki

1. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)
2. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)
3. Wzór ankiety
4. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

Załącznik 1. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)**FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH**

dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie

Gminy Pruszcz

Gmina Pruszcz, dnia2017 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO DIAGNOZY:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 992).

.....
czytelny podpis

Załącznik 2. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)**FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH**

dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Gminy Pruszcz

Gmina Pruszcz, dnia2017 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 992).

.....
czytelny podpis

Załącznik 3. Wzór ankiety

Ankieta dotycząca obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

gminy Pruszcz

Szanowni Państwo!

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania z poniższej ankiety. Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankieta jest całkowicie anonimowa. Wyniki ankiety będą gromadzone i wykorzystywane przez firmę Dorfin Grant Thornton w celu opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

- a. Bardzo dobrze
- b. Dobrze
- c. Ani dobrze ani źle
- d. Źle
- e. Bardzo źle

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości w gminie	Poza gminą	Nie korzystam
Opieka przedszkolna				
Edukacja podstawowa				
Zajęcia pozalekcyjne				
Podstawowa opieka zdrowotna				
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze				
Sport i rekreacja				
Rozrywka				
Dostęp do Internetu				

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- a. Alkoholizm
- b. Narkomania
- c. Bezrobocie
- d. Wiele rodzin mających problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- e. Wiele osób starszych/chorych, które nie mają zapewnionej opieki
- f. Przemoc w rodzinie
- g. Duża liczba osób żyjących w ubóstwie
- h. Zakłócanie porządku publicznego/bójki/rozboje
- i. Brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji

- j. Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną
 - k. Niska aktywność lokalnej społeczności
 - l. Inne
4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Brak miejsc pracy
 - b. Brak terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej
 - c. Brak wsparcia dla przedsiębiorców
 - d. Brak dobrego dojazdu do miejscowości
 - e. Duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin
 - f. Inne
5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Nieład architektoniczny (brzydkie, przypadkowe budownictwo)
 - b. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - c. Niedostatecznie rozwinięta lub brak sieci kanalizacyjnej
 - d. Brak lub zbyt mało przydomowych oczyszczalni ścieków
 - e. Brak dbałości mieszkańców o otoczenie ich posesji
 - f. Zły stan dróg
 - g. Brak lub niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych
 - h. Dostęp do sieci światłowodowej
 - i. Inne
6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Dzikie wysypiska
 - b. Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze)
 - c. Niewłaściwa gospodarka odpadami
 - d. Niska świadomość ekologiczna
 - e. Inne
7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?
-
-
-

METRYCZKA

1. Płeć

- a. Mężczyzna
- b. Kobieta

2. Wiek:

- a. Do 18 lat
- b. Od 18 do 24 lat
- c. Od 25 do 29 lat
- d. Od 30 do 39 lat
- e. Od 40 do 49 lat
- f. Od 50 do 59 lat
- g. 60 lat i więcej

3. Wykształcenie:

- a. Podstawowe
- b. Zasadnicze zawodowe
- c. Średnie
- d. Wyższe

4. Reprezentowany sektor:

- a. Rolnictwo
- b. Przemysł
- c. Usługi
- d. Administracja
- e. Uczeń
- f. Emeryt
- g. Bezrobotny

5. Ile osób, razem z Panem(Panią), należy do Pana(i) gospodarstwa domowego?

1. Ogółem.....
2. W tym pracujących.....
3. Dzieci na utrzymaniu.....

6. Miejsce zamieszkania:

.....

Dziękujemy za udzielenie odpowiedzi!

Załącznik 4. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

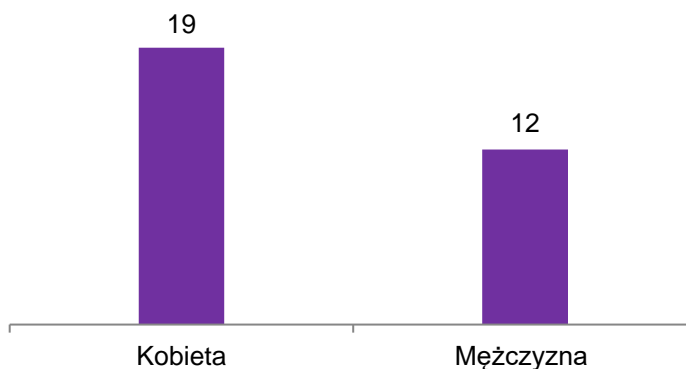
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 17.07.2017 r. do 31.07.2017 r. na terenie gminy Pruszcz.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie gminy Pruszcz otrzymano łącznie 33 ankiety (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiet zawierał zarówno pytania zamknięte z gotową kafeletką odpowiedzi, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

Metryczka

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 33 osoby z miejscowości położonych na terenie Gminy Pruszcz. W badanej grupie znalazło się 19 kobiet i 12 mężczyzn (2 osoby nie określiły płci).

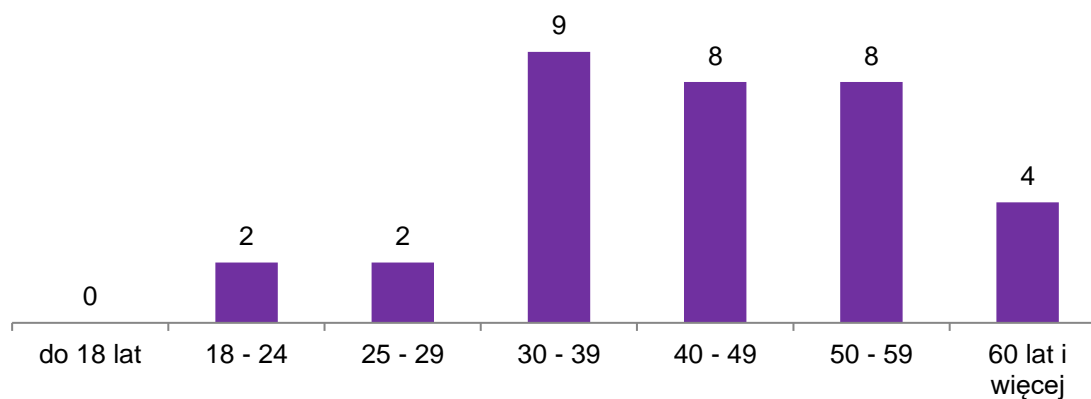
Wykres 1. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej respondentów biorących udział w badaniu mieściło się w przedziale wiekowym między 30 a 39 rokiem życia. Dwóch ankietowanych nie określiło wieku.

Wykres 2. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym (liczba wskazań)

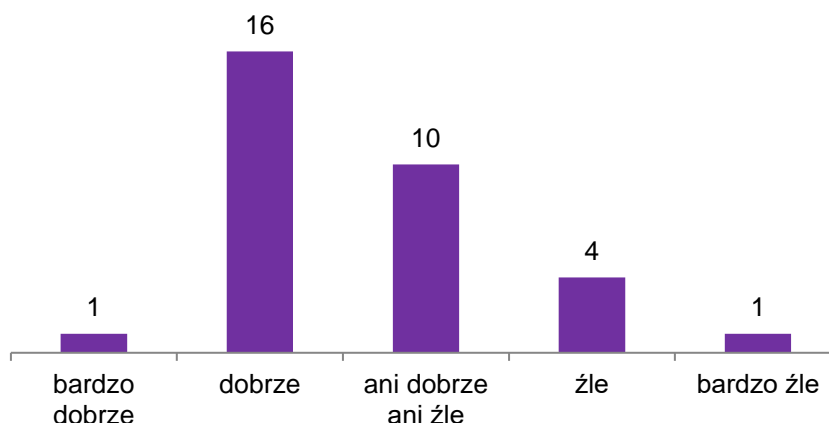
Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: wyższe (10 osób), ponadgimnazjalne (18 osób), gimnazjalne (2 osoby), a także podstawowe (1 osoba). Ankietowani reprezentowali różne sektory, m. in.: rolnictwo (9 osób), przemysł (7 osób), administracja (5 osób). W badaniu wzięli udział emeryci (4 osoby), bezrobotni (3 osoby), uczniowie (2 osoby) i 1 osoba reprezentująca sektor usług. Dwóch ankietowanych nie określiło reprezentowanego sektora.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

Osoby biorące udział w badaniu na dobrym poziomie oceniły jakość życia w swoim miejscu zamieszkania. Większość respondentów – 16 osób udzieliła odpowiedzi „dobrze”. Natomiast 10 respondentów wybrało odpowiedź „ani dobrze ani źle”. Na złym poziomie jakość życia oceniło 4 badanych. Najbardziej skrajne oceny – „bardzo dobrze” i „bardzo źle” wskazało po 1 osobie. Jeden ankietowany nie udzielił odpowiedzi na pytanie.

Wykres 3. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

Dostęp osób ankietowanych do poszczególnych usług jest bardzo zróżnicowany. Informacje na ten temat zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Lokalizacja korzystania z usług (udział procentowy)

	W miejscu zamieszkania (%)	W innej miejscowości w gminie (%)	Poza gminą (%)	Nie korzystam (%)
Opieka przedszkolna	6	33	0	42
Edukacja podstawowa	9	42	6	21
Zajęcia pozalekcyjne	6	27	9	42
Podstawowa opieka zdrowotna	9	61	27	0

Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze	9	64	6	18
Sport i rekreacja	9	24	24	24
Rozrywka	12	33	27	9
Dostęp do Internetu	82	0	3	3

Źródło: Opracowanie własne

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem na obszarze jest brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji – takiej odpowiedzi udzieliło 12 osób oraz niska aktywność lokalnej społeczności – takiej odpowiedzi udzieliły również 24 osoby. Problemem jest także brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną (14 wskazań) i bezrobocie (11 wskazań). Według ankietowanych w ich miejscu zamieszkania występują negatywne zjawiska społeczne takie jak: duża liczba osób żyjących w ubóstwie (7 wskazań), alkoholizm (7 wskazań) oraz wiele osób starszych/chorych nie mających zapewnionej opieki (7 wskazań).

Wykres 4. Największe problemy społeczne na danym obszarze (liczba wskazań)

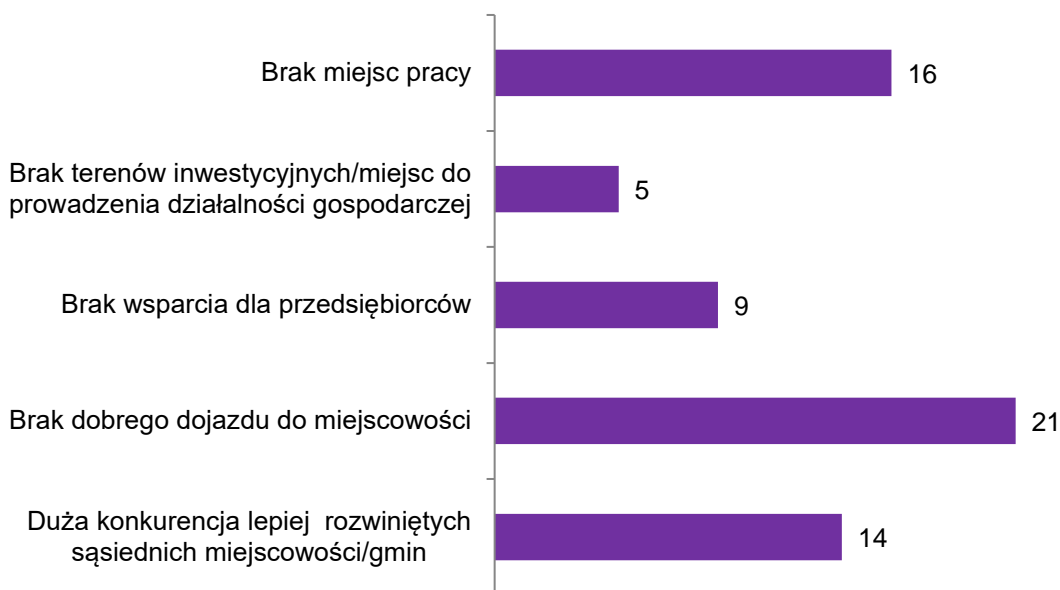
Źródło: Opracowanie własne

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest brak dogodnego dojazdu do miejscowości – opinię taką wyraziło aż 21 osób, brak miejsc pracy – 16 wskazań i duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin – 14 wskazań.

Dużym utrudnieniem jest także brak wsparcia dla przedsiębiorców – 6 odpowiedzi i brak terenów inwestycyjnych/ miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej – 5 odpowiedzi..

Wykres 5. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Głównymi problemami wskazywanym przez respondentów w sferze przestrzenno-technicznej na terenie miejscowości jest zły stan dróg (21 wskazania) oraz brak infrastruktury sportowej (21 wskazań). Negatywnie ocenione zostały również kwestie związane z gospodarką ściekową: niedostatecznie rozwinięta/ brak sieci kanalizacyjnej (11 wskazań) oraz zbyt mało przydomowych oczyszczalni ścieków (10 wskazań). Dziewięciu respondentów uznało, że istnieje niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych.

Wykres 6. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze (liczba wskazań)

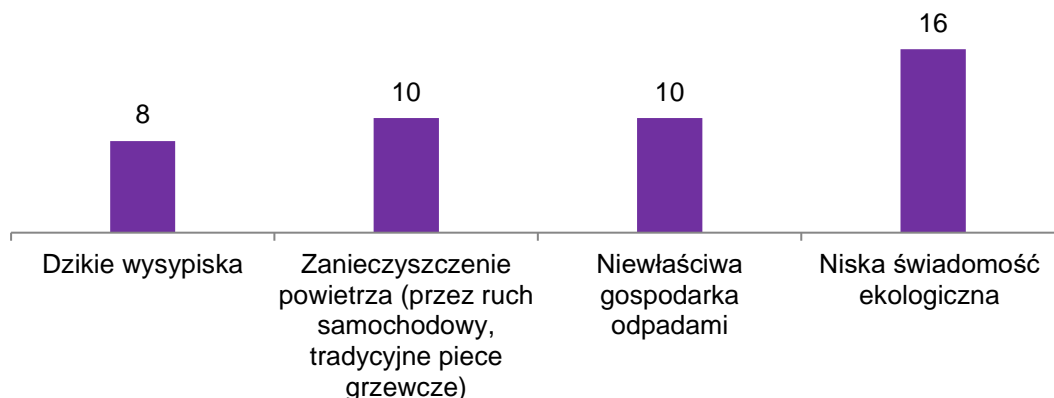

Źródło: Opracowanie własne

6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

W sferze środowiskowej największym problemem jest niska świadomość ekologiczną (16 wskazań).

Wykres 7. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały różnego rodzaju potrzeby, jakie ich zdaniem istnieją w zamieszkiwanym przez nie miejscu. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne i techniczne:

- Ankietowany 1: „potrzeba żłobków, opieki nad małymi dziećmi”;
- Ankietowany 2: „plac zabaw, siłownia zewnętrzna, więcej autobusów”;
- Ankietowany 3: „sklep spożywczy, boisko, imprezy”;
- Ankietowany 4: „drogi”;
- Ankietowany 5: „brak placu zabaw dla dzieci”;
- Ankietowany 6: „brak zorganizowanych zajęć dla seniorów w miejscu zamieszkania, siłowni zewnętrznej, fachowych instruktorów”;
- Ankietowany 7: „więcej atrakcji dla dzieci i młodzieży, siłownia dla dorosłych”;
- Ankietowany 8: „brak atrakcji dla dzieci i młodzieży”;
- Ankietowany 9: „siłownia zewnętrzna, boisko do siatkówki, plac zabaw dla dzieci”;
- Ankietowany 10: „siłownia, więcej rozrywki, biblioteka”;
- Ankietowany 11: „opieka nad osobami starszymi i osobami, które są pozostawione samymi sobie”;
- Ankietowany 12: „infrastruktura sportowa, lepszy stan dróg”;
- Ankietowany 13: „poprawa stanu dróg, zagospodarowanie związane ze ściekami oraz miejsce do zabaw dla dzieci, młodzieży oraz seniorów”;
- Ankietowany 14: „aktywność”;
- Ankietowany 15: „zły stan dróg”;
- Ankietowany 16: „zrobienie dróg oraz placu zabaw dla dzieci”;
- Ankietowany 17: „większe możliwości w rozwijaniu umiejętności sportowych”;
- Ankietowany 18: „więcej imprez kulturalnych”;
- Ankietowany 19: „poprawa stanu dróg gminnych z polnych na asfaltowe, brak placu zabaw”;
- Ankietowany 20: „odpowiednie oznakowanie drogi np. teren zabudowany, ograniczenie prędkości, plac zabaw dla dzieci, zły stan dróg”;
- Ankietowany 21: „plac zabaw dla dzieci, poprawa jakości dróg, brak wyasfaltowanych dróg gruntowych/gminnych z dojazdem do domów”;
- Ankietowany 21: „świadomość ekologiczna, śmieci segregujemy a nie palimy, codziennie pod wieczór nie da się oddychać jak każdy zacznie palić w piecu, integracja społeczeństwa, wszelkie warsztaty służące do spotkań ludności”.

Spis tabel

Tabela 1. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.....	22
Tabela 2. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.....	22
Tabela 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.....	23
Tabela 4. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.....	23
Tabela 5. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.....	24
Tabela 6. Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców popełnionych na danym obszarze.....	24
Tabela 7. Matryca problemów społecznych.....	25
Tabela 8. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	25
Tabela 9. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pruszcz.....	26
Tabela 10. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pruszcz.....	29
Tabela 11. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia.....	46
Tabela 12. Wskaźniki dla celów rewitalizacji.....	47
Tabela 13. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	50
Tabela 14. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia.....	56
Tabela 15. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	68
Tabela 16. Najważniejsze zadania Wójta Gminy i Rady Gminy w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	71
Tabela 17. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	71

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Pruszcz w podziale w latach 2006-2016.....	16
Wykres 2. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.	17
Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Bagniewko.....	34
Wykres 4. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwie w latach 2012-2016.....	35
Wykres 5. Struktura wiekowa mieszkańców sołectwa Topolno.....	38
Wykres 6. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwie w latach 2012-2016.....	39

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji	6
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Pruszcz	8
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	11
Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji	31
Schemat 5. Ramowy harmonogram realizacji programu	72
Schemat 6. Formy monitoringu.....	74

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Pruszcz na tle województwa i kraju	15
Mapa 2. Obszar zdegradowany w gminie Pruszcz.....	27
Mapa 3. Obszar rewitalizacji w gminie Pruszcz	30
Mapa 4. Położenie sołectw Bagniewko na tle gminy	33
Mapa 5. Położenie sołectw Topolno na tle gminy	37

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Świetlica wiejska w Bagniewie	36
Zdjęcie 2. Świetlica wiejska w Topolnie.....	41
Zdjęcie 3. Informacja o konsultacjach społecznych LPR.....	64
Zdjęcie 4. Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami na etapie tworzenia LPR	65